

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG22058	ImageGroup:	I1KG22138
LCCN:	81900298	ISBN:	n/a

Title:	བདེན་དོན་གསལ་བའི་སྟོན་མེ། bden don gsal ba'i sgron me/
Author:	བློ་བཟང་སྟིན་པ། blo bzang sbyin pa
Descriptor:	n/a
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	dharamsala, h.p.
Publisher:	bod kyi dril bsgrags khang/
Date:	1979
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2015

D19426

1137

༡༡། བདེན་དོན་གསལ་པའི་
སྒྲུབ་མེ།

༡༡། བདེན་དོན་གསལ་པའི་

Class No.

1137

Acc. No.

~~19426~~

19426✓

LIBRARY OF TIBETAN WORKS & A
DHARAMSALA.

ཕྱི་མཁའ་པོ་སྒྲུབ་བཟང་སྒྲུབ་པ།

ལྟ་བུ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་པའི་

༡༡། །བདེན་དོན་གསལ་བའི་
སྒྲོལ་མེ།

རྩེ་མ་པ་པོ་སྒྲོ་བ་ཟང་སྒྲོལ་བ།

༡༡། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

ཆེད་བརྟུན།

རྩོམ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བཤད་ན་པུ་ལགས་ནས་
 བོད་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་བདེན་བའི་གནས་ལུགས་...
 མཆོན་ཞིང་། རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆེ་ཡོད་བ་ནས་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་གནས་ཚུལ་བོད་རིགས་ཀྱི་ཆེད་ལྟོ་
 གསལ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རྟོགས་བདེ་ཐབས་གཙོ་བོར་བྱས་དེ་
 རྟོག་པོ་རྒྱུ་འདོན་གྱིས་ཕྱོགས་སྒྲིག་དང་འབྲེལ་སྐབས་...
 བསྟན་གསལ་རྟོག་དགོས་སར་བསམ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཀྱི་...
 བརྒྱན་བའི་ངལ་འཁྲར་དུང་ལེན་གྱི་ལྷག་བསམ་ལ་སློབ་...
 བདེས་བ་མ་ཟད། རང་རིགས་ཀྱི་ཆེད་ལྟོ་ཀུན་ནས་
 རྣམ་ཤེས་ཡོན་མེ་དོག་ཞལ་ཁ་འབྱེད་བའི་སྐྱུ་རིངས་...
 འཆར་བཞིན་བར་དགའ་བསྐྱེད་མཚམས་འདྲི་དང་བཅས།
 དྲིལ་བསྒྲགས་ཁང་ནས། བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༠༠༩
 ས་ལུགས་ ༥ ཆོས་ ༡༡ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠
 ཟླ་ ༧ ཆོས་ ༩ ལ། ༥

ཞོ་ དང་ཚན་རིག་དང་འཕུལ་རིག་གི་དུས་རབས་ཉི་
 ཤུ་བ་འདིར་འཛམ་སྐྱིད་ནང་སོ་སོ་འི་ཡུལ་གྱི་རང་དབང་
 ལ་ཡུལ་མི་ཚོས་སྤྱི་བོ་གྲོག་པུ་བྱར་གཅེས་འཛིན་བདག་
 བཟུང་དོགས་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྟེན་བཞུགས་རང་ཅག་བོད་.....
 རིགས་ཀླུ་མུ་ཀྱིས་ཀྱང་བོད་རང་བཙན་གཙང་མ་ཡིན་.....
 ཞེས་ཐུན་དུ་ཁ་ནས་བཤད་བཅུ་མ་གྱིས་མི་འཕུས་བར་ཐུ་
 མཚན་ཁྲུངས་ཐུན་རང་གིས་ཤེས་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་
 ཚོད་བཤད་། ཐེ་ཚོམ་དང་བུལ་བའི་སྒོ་བས་བ་བརྟེན་
 དགོས་བར་བདེན། ད་ལས་གུས་བ་སྒོ་བཟང་སྤྱིན་བས་
 བོད་རང་དབང་རང་བཙན་གཙང་མ་ཡིན་བའི་དངོས་བདེན་
 ཁྲུངས་ལྷང་ར་སྒྲོད་གསལ་དོགས་སྒྲོད་ཁྲུངས་སྤྱེལ་རིམ་....
 བ་ཁྲག་ཕབ་བརྒྱར་དང་། སྒོ་ཆུང་རང་ངོས་ནས་ཀྱང་
 ཐུ་མཚན་ཕན་བུ་བཀོད་ཁྲུང་གིས་གཟེགས་བདེན་ལེ་ཚན་
 ཆུར་འདོན་སྒྲོགས་བསྐྱེགས་ཉུས་བ་ལགས་ན། ཐུལ་
 གཅེས་རིགས་ཞེན་ཕྱགས་འཁྲར་ཅན་གྱི་སྤྱན་རྒྱ་ནམས་ཀྱི་

བསྐྱེད་པ་སོ་གསལ་ལ་འདེབས་དང་། དགོངས་ཆུབ་མེད་
 དེགས་ཁག་གི་མཁུན་རྟོགས་འབྱུང་རེས་འབོད་བསྐྱེད་ཀྱི་
 རྒྱ་ཡིན། །

དེབ་ཆུང་འདི་བཞིན་ཕྱོགས་སྒྲིག་སྐབས་སྒྲེབ་སྟོན་
 དང་། ལེགས་བཅོས་ཀྱིས་དག་གནང་སྐྱེས་མཆོན་གང་
 ཅིད་ཅན་ཕྱོགས་རྟོ་རམ་མཇོད་བོ་ནམ་བར་གྱུ་བ་གྱུར་
 དང་། བཅོས་མིན་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་སྐྱ་བཅས། བཞུགས་
 སྐར་ནས་གྱུ་བ་གོང་མིང་བས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལྷོ་ ༩
 ཆོས་ ༧ ཉིན་མཇུག་བསྐྱེད་བགྱིས་བ་ལགས་བས་ཀྱན་
 ཏུ་སྐྱེས་གྱུར་ཅིག །

སྐར་ལྷ། བདེན་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་འདི་བཞིན་
 འབྱེད་ཡོད་ཁག་ནས་སྐར་ཡང་དབར་འདེབས་དགོས་...
 བསྐྱེད་བཞིན་ད་ལས་ལེ་ཆོན་ ༢༢ བསྐྱེད་སྒྲོན་གྱིས་དབར་
 བསྐྱེད་ཀྱིས་དེ་འབྱེད་སྐྱེད་སྐྱེད་ཀྱིས། རྩིས་བ་བོས།
 ༡༩༧༩ ལྷོ་ ༩ ཆོས་ ༩ ལ། ॥

༡) ཆེས་སྤུ་བའི་དུས་པོར་གྱི་ཡུལ་ཆ་གས་ཀྱི་ཆེ་བ་ནི་
 ཀྱི་མཚོ་ཡིན། རིམ་གྱིས་མཚོ་ནི་རྒྱ་ཁྲི་སྐུ་ལྷན་ནས་ཡུལ་
 རྒྱུངས་ཆགས། །དེ་ནས་མིའི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཞིང་། དེ་
 ཡང་མིའི་འགྲོ་བ་པལ་ཆེ་བ་ནི་འཕགས་མཚོ་ག་སྐུ་རས་
 གཟིགས་ཀྱི་ནམ་སྐུལ་པ་སྤྱུ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབའ་དང་།
 འཕགས་མ་སྤྱོད་མའི་སྐུལ་བ་མ་བྲག་སྤྱིན་མོ་གཉིས་.....
 འདུས་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ཀྱི་
 གར་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་རིགས་མཆེད་ནས་དེ་དང་རིགས་རྩས་
 འདྲིས་པའང་གོར་མ་ཆག །གཞན་ཡང་རྩ་རྒྱུ་རིགས་
 ལས་མཆེད་བ་ཡང་ཡོད་བར་གྲགས།

༢) ཡེ་ཤུའི་འདས་ལོ་བཀྱ་ཕྱག་བདུན་བའི་ནང་བོད་
 ཀྱི་རྒྱལ་རབས་མོ་གསུམ་བ་ཚོས་རྒྱལ་རྒྱུང་བཅན་སྐུ་.....
 མོས་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནག་རྒྱལ་བོའི་སྤྲུལ་མོ་དབྱུང་སྤྱོདས་
 ཀྱིས་སྤྱོད་བ་རྒྱ་རྒྱལ་ཐང་ཐའི་ཚུང་ (T' ai-Tsung) ནས་
 སྤྲུལ་མོ་ཤིན་ཅང་ཀོང་ཇོ (Wen Ch'eng Kung-Chu)
 བོད་རྒྱའི་བཅན་མོར་མི་འབྲུལ་མཐུ་མེད་བྱུང་། དུས་

རབས་དེའི་སྐབས་པན་ཚུན་འདྲ་མཉམ་བྱུང་འདྲག་པ་མ་
 རེན། རྒྱས་དེ་ནས་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱི་བར་གྱི་ནག་ཐེ་
 བའི་ས་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁག་ཚང་མས་བོད་ཕྱོགས་སུ་གོ་
 བ་ཕྱོན་ཕྱགས་མཐུན་ཕྱེད་དགོས་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་འདྲ་
 ཡིན་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་དང། ཡིག་རིགས་ནི་རིང་སོགས་
 ལས་ར་སྟོན་གསལ་བོ་ཡོད་པ་རེད།

३) དེ་རྒྱལ་བལ་ཡུལ་གྱི་པོ་ཨཿ་ཤ་ཤར་མ་ (Amsha
 Varma) ཞེས་བའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་ལྷོ་བས་ཤུགས་
 ལ་འཛིགས་དེ་ཁོང་རང་གི་སྐས་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཅུན་
 ནམ་པའི་རི་ཀྱ་གྱི་ (Bhrikuti ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་
 བཅུན་མོར་ཐུལ་ཡོད།

༧) དེ་མཚུངས་འབར་མ་ (Burma) ལྟོད་ཀྱི་ས་ཆ་
 དང་། བལ་ཡུལ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་དུ་བཅུག
 དེའི་དྲགས་སུ་བལ་པོ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་ནང་གཙང་དང་།
 ལྷ་མ། ཤར་བ་སོགས་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་བོད་བའི་མི་རྒྱུད་
 ཡིན་པ་སྟེང་བ་མ་ཟད། བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ན་རན་

८८ दे देव (Newari King Narender Deva)

བཅུགས་བའི་ཤི་ལ་དེ་གྲིན་ (Shila Deva) རྫོང་རིང་ནང་

མེད་པ་པོ་རྣམ་ཀྱི་ཁྲམ་ལྷམ་པའི་པོ་རྣམ་ཀྱང་གསལ་...
པོད།

५) དཔེར་ན། ཚེས་ཀྱིས་འདི་འི་སྐབས་ལ་བཅས་པ་
 དང་། རྒྱ་གར་ཁྱང་བརྒྱད་ཀྱི་བོད་མི་གཞི་མར་བོད་བར་
 ཏུ་བསྐྱུས་དེ་ལ་མཚམས་ཀྱང་ཆ་མེད་པ་དེ་ལས་ཡོད་པར་
 བྲགས། སྐབས་དེ་དག་ལ་བོད་ཀྱི་དཔལ་མཚན་ལོ་
 ལ་མཚམས་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ཀྱིས་འིས་བཅས་གཞིས་ཆགས།
 དེ་ཡང་སྐད་རྒྱར་ཆགས་ཀྱིས་དེ་དུས་དུ་མར་ཞེས་བའི་
 ལལ་བོད་མི་འིགས་དེ་ཚོ་འི་གོམས་སྒྲིལ་དང་ཡོ་རྒྱས་
 ཐོག་ནས་ར་སྒྲོད་གསལ་པོ་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད།

৬) কৈশিকীয়া পৰ্বতীৰ সৈন্যসকলৰ দ্বাৰা পৰাস্ত হোৱাৰ পাছত
 কৈশিকীয়া পৰ্বতীৰ সৈন্যসকলৰ দ্বাৰা পৰাস্ত হোৱাৰ পাছত
 কৈশিকীয়া পৰ্বতীৰ সৈন্যসকলৰ দ্বাৰা পৰাস্ত হোৱাৰ পাছত
 কৈশিকীয়া পৰ্বতীৰ সৈন্যসকলৰ দ্বাৰা পৰাস্ত হোৱাৰ পাছত
 কৈশিকীয়া পৰ্বতীৰ সৈন্যসকলৰ দ্বাৰা পৰাস্ত হোৱাৰ পাছত

གཙང་བོ (Oxus river) གུང་ངོས་ཨ་རབ་ཡུལ་སྐད་དུ་
 ཨལ་དུ་སྐག་ (Al-Tubbat) ཅེས་མིང་གྲགས་བའི་མཚོ་
 ཞིག་ཡོད་པ་དུག ཨལ་དུ་སྐག་ཅེས་བའི་དོན་ནི་བོད་
 ཀྱི་མཚོ་རྒྱང་ཟེར།

༡༠) དེ་མཚུངས་ཐང་ལན་ཏ (Thailand-Siam) ལ་
 གྱི་ནག་ནས་ཡང་ཡང་བསྐྱན་གཙོར་གུང་བའི་ཀྱོད་གྱིས་...
 ཐང་ལན་ཏ་ནང་གི་རྒྱལ་བོ་ཀོ་ལོ་ཕེང་ (Kolo feng)
 ཞེས་བས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོར་སྐྱབས་བཅོམ་གྱས་ནས། བོད་
 ཏང་ཐང་ལན་ཏ་དབང་དུ་ག་བོ་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་བཅོས་...
 རྒྱུ་སྐྱར་ཡང་གྱི་མིས་བཅོན་འདྲེལ་བྱས་བར་ཆ་བ་རིང་
 ཡུལ་ཆུ་འབྱུང་བོ་དམག་བཏང་ཕྱི་རྒྱ་དམག་ནམས་...
 མཐར་བསྐྱོད་བཏང་། དེ་རྒྱུ་ཐང་ལན་ཏ་རྒྱལ་བོ་ཀོ་
 ལོ་ཕེང་གི་རྒྱུ་འཛོན་ཨེ་མོ་ཤུན་ (Imo hsun) གྱི་སྐབས་
 བོད་རྒྱལ་ལ་དམག་རོགས་གནང་དགོས་གྱས་དོན་ཐང་...
 ལན་ཏ་དང་། བོད་དམག་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་ཕར་གྲོམ་
 བྱས། བོད་དམར་ནམས་ཐང་ལན་ཏ་ལོ་ ༥ བསྐྱེད་དེ་

སྐབས་སུ་ཀྱི་བོད་གཉིས་མ་མཐུན་བར་དྲག་བོད་དམག་
 གིས་ཀྱི་ཡུལ་ཁྲུང་མང་པོ་བཅུ་། དེར་ཀྱི་ཉ་
 ཤར་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་བཅུ་མང་བོས་བར་བཞུགས་གནང་སྟེ།
 ཀྱི་བོད་གཉིས་པན་ཚུན་ས་མཚམས་ལས་བཀྲལ་ནས་.....
 དམག་འཐབ་མི་ཁྱེད་བའི་ཡི་གེ་དོ་རིང་ལ་བསྐོས་དེ་ལྟ་
 ས་དང་། ཀྱི་ཕོ་བྲང་། ས་མཚམས་མི་འགས་ལ་
 བཅུགས་དེ་ཀྱི་བོད་མཐུན་ལས་ལ་གནས། ལྷ་ས་ནི་དོ་
 རིང་ད་ལྟ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མཐུན་དུ་ཡོད་ལུས་ཡིན།
 ༡༣) ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠ ཅམ་ནས་མི་ལོ་ ༣༠༠ ཅམ་རིང་
 བོད་ཡུལ་མདོ་ཕྱོད་སྟེ། དབུས་གཙང་བཅས་བ་
 བསིལ་བྱར་བྱར་དེ་གནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༣༩༠ ལོར་སོག་
 བོད་ལོང་མ་སེ་ཆེན་གྱི་ཀྱབ་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས། ས་
 ལུས་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་། དེ་རྗེས་ཕག་གུ་
 དང་། རིན་སྐྱེད་སྟེ། ལྷ་བ་གཙང་བ་བཅས་ནས་
 བོད་ཀྱི་དབང་ཆ་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་སྟེ་མི་ལོ་ ༣༤༤ ཅམ་
 མོང་བའི་རིང་། མདོ་ཕྱོད་སྟེ་ཀྱི་ས་ཁྲུང་འགའ་

གིས་བོད་ཀྱི་ཁྲི་མག་པོ་ལ་ནས་དབང་ཏུ་བཟུམ་དེ་གྱུར་གྱི་ཡོད་པ་
 ཁམ་གྱུར་ཆེན་གྱི་གྲུ་ཏུ་བཅུག་པ་ཡིན་ཅེས་བཤད་ཡོད་
 འདུག་ཀྱང་། ཉེས་ཆེས་གིས་ཟེ་ཁན་ནི་གྱུ་ནག་པ་
 མིན་ཅིང་། སོག་པོ་དེ་གོང་མ་ཞིག་རེད། གཞི་ཅ་
 སོག་པོ་དང་། གྱུ་ནག་ བོད་བཅས་ཀྱུ་ཁམ་སོ་སོ་
 ཡིན་ཅིང་། ཉེས་ཆེས་གིས་ཟེ་ཁན་གྱི་སྐབས་ནས་གྱུ་
 ནག་སོག་པོ་དེ་ལོག་ཏུ་སོང་བ་མ་ཟད། དེ་རྗེས་བོད་
 ཏུ་འབྲེལ་སོག་པོ་དེ་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཆུང་ཙམ་གྱི་དབང་པ་ཡིན།
 འོན་ཀྱང་། ༡༢༧༣ ལོར་བོད་ཀྱི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་ཀྱུ་པ་
 འཕགས་པ་སོག་པོ་གྲུ་པ་ལེ་ཁུན་ (Kublai Khan)
 (སེ་ཆེན་) ནས་སོག་ཕུལ་ཏུ་གདན་འདྲན་ཞུས་ཆེས་
 འགྲོ་མགོན་ཆོས་ཀྱུ་པ་འཕགས་པས་སོག་ཀྱུ་པ་དང་ཞིབ་
 སོལ་གྱིས་སྤར་བོད་ཆེ་གོང་མ་ཆོ་དེ་སྐབས་ཀྱི་ཁྲུ་པོངས་
 བོད་ཁྲོངས་ཆོས་ཁ་གསུམ་ཡོངས་རྫོགས་མངའ་དབང་ཏུ་
 བཟུམ་པེ་བོད་ཀྱུ་པ་ཁམ་རང་འཛན་གཙང་མར་འཛིན་དེ་
 བོད་སོག་ཀྱུ་པ་ཁམ་པན་ཚུན་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་

བྱང་བ་ཞིག་ལས་བོད་སོག་པོ་འི་འོག་དང་། ཆ་ཤས་
 ཅམ་ཡང་ས་ཡིན། དཔེར་ན། རིངས་གཤར་ཟེ་ཁྲན་གྱི་
 བརྒྱད་བ་གྲུབ་ཡི་ཁྲན་ནས་བཅིས་བའི་མི་ཐོག་ ༡༥ རིང་
 རྒྱ་ནག་ཡོངས་ཚོགས་སོག་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་འདུག་
 བས། ར་ཆ་རྒྱ་ནག་སོག་པོ་འི་འོག་དང་། ཆ་
 ཤས་སུ་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ། དེ་ལྟར་
 ཁས་ལེན་བྱུང་གྱི་ཡོད་ན་ བོད་ཀྱང་སོག་པོ་འི་ཆ་ཤས་
 ཅམ་བཟོད་སྒྲིབ་པ་ལས་རྒྱ་ནག་དང་བོད་གཉིས་ཆ་ཤས་...
 ཅམ་གྱི་མཐེམ་པ་བཟོད་ལུང་གང་ཡང་མེད་པ་གསལ་པོ་
 རེད། རྒྱ་ནག་ནི་ ༡༩༤༧ ལོར་དྲུང་མིང་རྒྱུ་པོ་
 སོག་པོ་འི་དབང་བྱས་པ་ཕྱིར་འབྱུང་གིས་རྒྱ་ནག་དང་...
 བཅན་གཉི་ནས་ལེན་བྱུང་བ་བྱུང་བ་རེད། དུས་དེ་ནས་
 བཟུང་གྱི་བོད་སོག་གཉིས་པན་ཅན་རྒྱུ་པ་ཁམ་སོ་སོར་...
 རང་དབང་འཛིན་ཆུང་གིས་སོག་པོ་ནི་དེར་བར་རང་...
 བཅན་རྒྱུ་པ་ཁམ་ཡོན་ལྷན་འདུག་དང་། བོད་ནི་
 ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་མིས་བཅན་འཛུལ་ས་བྱས་པར་རང་

བཅོམ་གཅིང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱི་གསལ་སྤྱོད་པར་
 མོང་མོག་པོ་ རིངས་གཤེན་ རེ་ཁྲུང་གི་དབང་ཀྱི་གསལ་གྲོལ་
 དབང་གྱི་ནག་གིས་མེད་སྤྱོད་ཐུབ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད།
 ༡༩) དུ་མེད་ཡུང་ཡོ་ (Yung-lo) རྒྱལ་བོས་རྩེ་ཐམས་
 ཅད་མཆུན་པ་སློབ་ཐབས་ཀྱི་གསལ་པ་གྱི་ནག་དུ་གཤེན་གྱི་མི་
 ལྷ་ལྷ་རྩེ་མ་པར་པར་གྲོག་མར་མཇུག་ཁ་ཡང་མ་གནང་།
 རིས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱོན་གྱི་དགག་བྱ་ཆེ་ཞིང་། དགོས་པ་
 ཅུང་པའི་རྒྱ་མཚན་པཅས་ཞུས་པའིས་མ་མཛད་པར་སྤྱོད་
 ཚབ་དུ་རྩེ་འི་སྤྱོད་མ་ཐུམས་ཆེན་ཆོས་རྩེ་གྲུ་ཡོ་ཤེས་
 གཏོང་གནང་མཛད་པ་ ལྷོ་ཡོ་ ༡༠༠༡ ཡོང་གྱི་ཡུལ་
 དུ་ཕྱོན་ བོད་ཀྱི་ཁོངས་ཡིན་ན་དུས་སྐབས་དེ་ལྟ་བུར་
 རྩེ་རིན་པོ་ཆེས་གོང་མའི་བཀའ་བཅོམ་དུང་ལེན་གྱི་དགོས་
 པ་ལས། རང་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་ཚབ་དུ་བཏང་རོན་དང་།
 རྒྱུ་འི་མི་ལྷ་ཁག་མཇུག་འབྲུང་ལ་ཀ་ཀོར་གནང་ཐབས་མ་
 མཛོད།

༢༠) ཡང་ས་རྒྱུ་འི་མི་ཐག་འགའ་གསལ་དང་། ཐག་

མང་ཕུས་པས་སྐུ་ནག་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཡིན་ལུགས་་་
བཤད་ན་མི་འགྲོགས་པ་མེད།

[illegible][illegible]

རིན་པོ་ཆེས་གོང་མར་མ་འོངས་སྒྲིམ་གྱི་ཡུང་བསྟན་
 མོགས་གནང་བར་བྱགས་དང་ལྷག་པར་བཞུད་དེ་བྱ་ལྷན་
 ཏུ་གདན་དྲངས་དེ་མཆོད་ཡོན་ཏུ་བཀྱར་ནས་པར་ཚར་.....
 མཆོན་བཞུད་དང་འཇའ་ས་གསེར་ཐམ་སོགས་གནང་རེས་
 ཏུང་འདུག་པ་པན་ཚུན་མཆོད་ཡོན་གྱི་མཛོས་རྒྱན་ལས།
 མཆོན་བཞུད་འཇའ་ས་ཐམ་པ་ཅམ་གྱིས་མངའ་འོག་ཏུ་
 ཚུད་པ་མི་ཁྱེད། གསེར་ཐམ་གྱི་ཁ་རིས་བཞུད་ཆོག་
 ཏུ་འང་ལུག་ཕྱོགས་ར་གཤི་ཁོང་གི་ཉ་ལྷན་རངས་སྒྲིང་
 ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཟོ་རྒྱུ་རྟུ་ལའི་
 ལྷ་མའི་ཐམ་ག་ཞེས་པ་བཞུད་དོན་ནས་གསལ་བོར་རྟོགས་
 གྱུ་ག། ཉ་གོང་ས་ལྷ་སྒྲིང་ལྷ་པ་ཅེན་པོས་བྱ་ནག་ཅེན་
 ལྷན་བོར་མཛུ་གྱི་ཞེས་ཅེ་བཞུད་ཀྱི་མཆོན་གནས་གནང་..
 པ་དེ་ནས་བཟུང་དེ་སྒྲིམ་དུ་ཅིང་ཞེས་འབོད་བའི་མིང་དེ་.....
 བསྟན་ནས་མཛུ་གོང་ས་ཞེས་བའི་མིང་དེ་ཆགས་ཡོད།
 དེ་ལྟར་པར་ཚར་ཅེ་བཞུད་གྱིས་བཀྱར་མཆོན་བྱེད་ཏུ་.....
 མཆོན་གནས་འབྲུལ་རེས་གནང་བ་ཅམ་གྱིས་གཅིག་.....

གསལ་པོ་མཐོང་པར།

२२) བེ་ཅིང་དུ་ཨ་རི་དེ་གཞུང་ཙམ་རོག་ནིལ་ (W.W-
 Rock hill) ཉམས་དུ་ལའི་ཁྲ་མ་ལུ་བ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་
 སྐབས་ཀྱི་ནག་གི་རལོན་རིགས་ཚོས་རང་དབང་གི་བདག་
 བོང་བཅི་འཛོལ་ཞུས་པ་ལས། དེ་མིན་གྱི་མཐོང་ཚུལ་
 གཞན་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་རིགས་དང་། གྲིལ་
 བརྒྱགས་གང་གི་ནང་དུ་འང་འཁོད་མེད་ལྷགས་ཁོ་པའི་...
 བརྒྱམས་དེའང་ནང་གསལ་བོ་བཞོད་ཡོད་པ་རེད། གང་
 ལྟར་རྒྱ་ནག་གོང་མས་ཚོས་ཕྱོགས་ནས་ཁྲ་མར་བཀྱར་...
 ཞིང་། སྤྱི་ཕྱོགས་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོར་ཆ་འཛོལ་
 གིས་བཅི་མཐོང་ཆེན་བོ་ཞུས་འདུག དུས་རབས་ཕྱི་
 གཞིས་ཅམ་རིང་དུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱུ་ཕོག་རིམ་བས་དབང་...
 བསྐྱར་གནང་བ་ནས། དུས་རབས་ ༡༩ པ་ཙམ་བར་དུ་
 ལའི་ཁྲ་མ་དང་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དབར་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཞིང་།
 དེ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཚོས་དང་། གཞིས་ནས་སྤྱི་
 འགོ་འཁྲིད་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་རེད།

ཡིན་ཅང་སྤྲད་ཆ་ལན་རེ་ནས་ཕྱི་ཀྱི་གོང་ཁོང་མངའ་
 ཁོངས་སུ་སྤྲུབ་བ་བཤད་ཆོག་གི་རེད། གོང་ས་བདུན་
 བའི་ཕེབས་བསྐྱེལ་དུ་སྤྲུལ་བཤད་བ་དེ་རྒྱ་བོད་མཆོད་...
 ཡོན་སྤྲད་ལར་བསམ་སྟེ་བྱས་བཀུར་བཅི་མཐོང་གིས་...
 བཤད་བ་ལས་རྒྱ་ནག་གི་སྤྲོད་དབང་བོད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གང་ཡང་མེད།

༢༥) རྒྱ་མིས་གཞན་ཡུལ་བཙན་བརྒྱུད་བྱེད་རྒྱུ་ལྟོ་
 བྱས་ཕྱོན་མ་ནས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཇ རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་ལ་
 ཁག་བཤགས་དེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སར་རྒྱ་མིའི་སྤྲུལ་ཆབ་ཞམ་...
 ལྷན་ (Amban) ཟེར་བ་བཞག་སྟེ་ཇ གོང་ས་ཇ ལྷབས་...
 མགོན་ཆེན་བོ་འི་སྤྲུལ་དབང་དང་། ཡུལ་གྱི་ཆབ་སྤྲོད་
 ལས་དོན་ཐོག་ས་འོག་དར་ཐག་གིས་དབང་འཛིན་རྒྱུ་ལྟོ་
 གཡོ་འཕྱལ་སྤྲུལ་ཆོགས་དངོས་ཀྱིས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་
 ཐེ་བྱས་བྱས་བར་ཇ གོང་ས་མཆོག་དང་། བོད་གཞུང་
 གི་དབུ་འབྲིད་ནས་བས་གདོང་བཀག་གོས་འོ་གྲོལ་དང་
 འབྲེལ་དེ་མཐར་ཞམ་ལྷན་དང་། རྒྱ་དམག་ནམས་བོད་

ནས་མཐར་བསྐྱོད་གཙང་མ་གནང་། དེ་ནས་ཕན་ཚུན་
གཞུང་འབྲེལ་མེད་པ་རྒྱགས་བ་རེད། བོད་ཀྱི་ཁོང་ས་
ཡིན་ན་ཀྱི་མི་དེ་བཞེད་བྱས་ལ་ངོ་གོ་པ་དང་སྒྲོན་འཛུང་ ..
བྱས་བས་ག་ལ་འགྲོགས། ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་བོད་དུ་
གསང་བའི་ཐོག་ནས་ངན་གཡོ་རི་ལས་འགྲུལ་བརྒྱུ་ས་ ..
དོན་མི་འདུག །

३७) ཀྱི་མིས་བོད་བའི་དབོན་རིགས་ལ་གོ་གནས་
ལུ་ལུགས་བཤད་འདུག ཀྱི་བོད་གཉིས་མཚོར་ཡོན་
ཐུན་མོང་ས་ཡིན་པར་པདྟན་ཕན་ཚུན་གཟེངས་བསྟོད་ཀྱིས་
མཆོས་ཀྱི་དུ་བོད་རིགས་ལ་ཨ་མ་ལྷན་ནས་དོག་སྒྲོ་གནང་
སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ལས་དོན་དབང་བུས་ལྷ་སྐྱབས་
མགོན་དུ་ལའི་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཀའ་བཅད་གནང་ ..
བའི་ལས་ཆན་ཆེ་ཆུང་བྱེད་བ་ལས། དོག་སྒྲོར་བརྩི་
འཛོག་གོས་ལྷང་བསྐྱར་བྱེད་ལས་མེད།

३८) ཀྱི་མིས་སྐྱབས་མགོན་དུ་ལའི་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ་
ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷང་ལས། མྱིན་ཀྱི་དབང་ལྷང་མེད་ལྷང་

རང་། ཆོས་ཀྱི་དབང་ལུང་བསྐྱར་ས་གང་ཡོད་པ་སྟེ་
 ཀྱི་དབང་ལུང་བསྐྱར་སྟེ་ཡོད་པ་གང་འདུག་པར། བོད་
 རི་འཕགས་མཆོག་སྐུན་རལ་གཞིགས་ཀྱི་ནམ་སྐུལ་བོད་...
 རི་གའ་འདྲི་བཅོམ་བོད་པ་བཟུང་ཆོས་ཀྱུ་དང་། ས་
 རྒྱུ། བག་བྱ་སོགས་སྐྱ་ཕྱེད་རིམ་ཀྱི་ཕྱིས་བོད་སྐྱོང་ས་
 ཆོས་སྟེ་དབང་ཆ་མཛོད་པ་མ་ཟད། རི་དགེ་འདུན་གྱི་
 རས་སྐྱ་ཕྱེད་བཞི་བ་བར་ཆོས་སྐྱོགས་གཙོ་བོ་དང་། རི་
 རིས་སྐྱ་ཕྱེད་ལྔ་བ་ཆེན་པོ་དཔལ་བཟུང་ཆོས་སྟེ་གཉིས་ཀརི་
 མངའ་བར་གྱི་བསྐྱར་ས་སྐུལ་ཡིན། ལ་སྐུལ་པ་མགོན་སྐྱ་
 ར་གཞོན་རྒྱུ་རྒྱུ་སྟེ་ཆོས་འཁུར་འགན་བཞེས་
 བ་ལས་སྐྱ་ན་སོན་མཚམས་ཆོས་སྟེ་གཉིས་ཀརི་ཐུགས་
 འཁུར་བཞེས་སྐུལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབང་ལུང་གནང་
 ཚོད་ལ་སྟེ་དབང་བསྐྱར་སྐྱོགས་བཤད་ན་ཆོས་ཀྱི་དབང་
 ལུང་གྱི་དཀར་ནག་དང་། བལ་ལུལ། ལ་དུགས།
 སོག་ལུལ་སོགས་ནང་བསྐྱར་གང་ཁྱབ་ལ་ཡོད་གཤེས་...
 དེ་དག་ལའང་སྟེ་དབང་ཡོད་སྐྱོགས་གསུངས་དགོས་...

ལྷོ་ཏུ། ཆོས་དབང་སྤྱིར་ལ་བསྐྱུར་དེ་བཤད་ན་མི་འགྲིང་།
 ༢༤) བ་ན་བོད་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མུ་རི་སྐྱེ་ཆེན་ཆོས་
 བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནང་པན་ཆོན་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་བོད་...
 གཞུང་བཀའ་ལྟར་ཤུག་ནས་དམ་སྤྱད་པའ་པའི་དྲ་ཁལ་བསྐྱུར་
 འཐུས་ལམ་ཡིག་མེད་པར་ཁོང་ཆོས་བོད་མིའི་ས་ཕྱོག་...
 དུ་རང་སྤངས་གང་འདྲ་བསྐྱུར་ས་མེད། དེ་ནི་བོད་ནང་གྱུ་
 མིའི་དབང་ཤུགས་གཏན་ནས་མེད་པའི་དྲ་གས་མཚན་.....
 གསལ་པོ་ཞིག་རེད།

༢༥) ལྷོ་ཏུ་ལ་བསྐྱུར་སྤྱིར་བདུན་པའི་སྐྱེ་དུས་ནས་
 བཟུང་བོད་དུ་མུ་རི་ཨམ་ལྷན་སྐབས་བསྐྱུར་སྤྱིར་། སྤྱིར་
 སྐབས་དེ་དག་ལ་མུ་རི་གཞུང་དང་བོད་དབང་གི་འབྲེལ་...
 ལམ་ནི་མཚན་ཡོན་བཀའ་རེས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་ཕྱོག་ནས་...
 བུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་བོད་འདི་གྱུ་ནག་གི་ཆ་ཤས་སུ་
 ཁས་སྤངས་པ་དངོས་ཤུགས་བསྐྱུར་གསུམ་ནས་མེད་ངེས་
 ཡིན། ལྷག་པར་བོད་སྤྱོད་ཨམ་ལྷན་དེ་དག་སྐབས་དེའི་
 མུ་རི་སྤྱིར་གཞུང་གིས་བདང་བ་ལས། གྱུ་ནག་ཏན་མི་

རིགས་ཀྱིས་བདང་བ་མིན་ལ། སྐབས་དེར་སྐྱེས་པ་ཉན་
 མི་རིགས་རང་ཉིད་མཚུངས་དབང་འོག་དུ་གནས་ཡོད།
 མཚུས་སྐྱེས་པ་ཉན་དབང་བསྐྱར་བྱེད་བའི་རིང་ལ་གོ་རིམ་...
 དང་། སྤྱི་ཉི་མམ། ཀམ་ཐོ་རིམ། ཕྱི་སོག་
 བཅས་པར་མཚུངས་སྤྱི་ལུང་གིས་དབང་བསྐྱར་བྱེད་.....
 ཡོད་ཀྱང་། ད་ཆ་སྐུལ་ཁབ་དེ་དག་རང་དབང་སྐུལ་ཁབ་
 དུ་བྱུང་ཟིན་པ་རེད། གཤམ་དེ་སྐུལ་ཁབ་འདི་ཚོས་ད་དུང་
 སྐྱེས་པའི་ཆ་གས་སྤྱི་ཁས་ལེན་བྱས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་འདི་
 རོས་ནས་དམིགས་བསལ་དཀའ་རྒྱུ་ཡོང་དུ་གས་མ་.....
 མཆིས་སྟུམ།

30) ཕྱི་ལོ 2022 ཡོར་གོར་བོད་དམག་
 འཁྲུག་སྐབས་མན་རྩ་གོང་མས་ལན་གཅིག་དམག་རིགས་
 བདང་སྤྱི་སྐྱེས་བོད་ཕུན་མོང་ནས་གོར་པ་མཐར་བསྐྱོད་བདང་
 བའི་སྐྱེས་བོད་མཆོད་ཡོན་དང་། སྐུལ་ཁབ་མཚོང་འབྲེལ་
 ལ་བཞེན་རིགས་རམ་བདང་བ་ལས། བོད་ཀྱི་མགོན་
 སྐབས་དཔྱང་གཉིན་ལྟ་བུར་བདང་བ་ཅ་བ་ནས་མ་རེད།

དམག་རོགས་བཏང་བ་ཅས་གྱིས་མངའ་འོག་དུ་ངོས་.....
 འཛིན་དགོས་ན་འཛམ་གླིང་མཐུན་ཕྱོགས་སྐྱེལ་ཁབ་.....
 གཅིག་པན་གཅིག་གྲོགས་བྱེད་སྒོལ་ཡོད། དཔེར་ན།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོར་རྒྱ་ལ་དེའི་ཤི་དམག་རོགས་སྐྱེལ་
 གར་གྱིས་སྐབ་ལངས་བྱས་པར་བརྟེན་རྒྱ་ལ་སྐྱེལ་གར་.....
 མངའ་འོག་དུ་སྐྱབ་བྱུང་གྱི་རེད།

༣༡) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ནང་ ༡༩ ལོར་རོག་ཤིལ་
 མཚོ་སྒོན་བརྒྱུད་དབུས་གཙང་ལ་ཡོང་ཅིས་བྱས་ཀྱང་།
 བོད་གཞུང་གས་ཁས་ཡིན་མ་གནང་སྐབས་ནག་ཆུ་ས་...
 ཁོངས་ནས་སྤྱིར་ཡོག་བྱེད་དགོས་བྱུང་འདུག། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༠༤ ལོར་དུ་ལའི་སྐྱ་མ་སྐྱ་སྤོང་བཅུ་གསུམ་པ་
 ཆེན་པོ་སྐྱེལ་ཤི་བོ་ཅི་ལྟ་དང་། བོ་ཅོང་དུ་ཆིབས་
 བསྐྱར་སྐབས་ཁོ་བས་མཐུང་བཅར་ཞུས་དེ་ཨ་རི་དང་.....
 བོད་གཞུང་དབར་ཐོག་མའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་། བོད་སྐྱེལ་
 ཁོངས་ཡིན་ན་ཁོ་བ་སྐྱེལ་དུ་ཨ་རི་གཞུང་ཆབ་བ་...
 ཡིན་པར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་ས་ཐོག་ནས་བྱེད་སྒོལ་མི་ཤིས་...

བ་དང་། རྒྱ་གཞུང་དང་གོ་བསྐྱུར་མེད་བར་འབྲེལ་
བའང་བྱེད་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད།

३२) རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སྤོང་དུ་གསལ་
བསྒྲགས་བྱས་བའོ། བོད་མིས་མིང་དྲགས་བཀོད་བ་
དང་། ཁས་ལེན། ལག་ལེན་བསྐྱར་བ་སོགས་བོད་
ཆགས་ནས་བརྒྱུ་ཅ་བ་ཉིད་ནས་བྱུང་མེད། འདྲི་སྐྱོར་
ཅ་འཛིན་འཕེར་བའི་ཡིག་ཆ་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཁྲུངས་
ལུན་རིགས་བོད་དམ། རྒྱ་ནག་ཡང་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་
ཆུང་སྤྱུ་ལའང་བསྐྱར་རྒྱ་དང་ཤོད་རྒྱ་ཅ་བ་ནས་མེད།

३३) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་དབྱིན་ཇི་དང་། རྒྱ་ནག་
ཚོང་འབྲེལ་ཆིངས་ཡིག་གཅིག་བཞག་འདུག་པར་དེའི་……
ནང་། བོད་དང་དབྱིན་ཇིའི་ཚོང་འབྲེལ་བྱ་རྒྱ་བཀོད་
ཡོད་སྐབས། ༡༩༥༣ ལོར་དབྱིན་ཇིས་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་
དམིགས་ཤུལ་དེ་བརྒྱུད་ནས་བོད་དུ་ཡོང་ཡོད་ཀྱང་།
བོད་གཞུང་ནས་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་ཆིངས་ཡིག་དེར་ངོས་……
འཛིན་གཏན་ནས་གནང་ཡོད་པ་མ་རེད། སྐབས་དེའི་

ཁྱེ་གར་ནང་དབྱིན་ཟིའི་སྤྱི་ཚབ་ཡོང་གྲ་ཀྱ་སིན་ (Young-
Husband) རས་རྒྱ་སར་དཔལ་དངུང་ཞིག་བདང་ཡོད་
བ་དེའི་དཔལ་དཔོན་སར་ཡམ་རྒྱན་ནས་མཇམ་འཕྲད་དུ་
འགྲོ་བྱུང་འཕྲིན་ལན་བདང་བར་བོད་གཞུང་གིས་འགྲོ་ཅ་
མ་བཅུག་བ་དེད།

༣༠) དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ ༡༩༠༠ ཡོང་དབྱིན་ཟིའི་ཕྱོགས་
ནས་ཡུང་ཏ་སི་སྤུན་ཏི་ (Lord Curzon) དང་། བོད་
གཞུང་སྤྱི་ཚབ་ཕྱང་གར་རྒྱ་སར་ཚོང་དོན་ཚིངས་ཡིག་……
བཞག་དགོས་བྱུང་ཡོད། ཚིངས་ཡིག་དེའི་ནང་ལ་རྒྱ་
ནག་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་ལ་ཆ་འཛིག་བྱས་ཡོད་པ་ལས་
བོད་རྒྱ་མིའི་ཁྲིའི་གཏོགས་སྤྱོད་མིང་ཅམ་གྱི་ཁྲིའི་
གཏོགས་སོགས་ཅ་བ་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་མི་འདུག་
དཔེར་ན། ཚིངས་ཡིག་དེའི་ནང་དབྱིན་གཞུང་གི་བཀའ་
འཁྲོལ་མེད་ན་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་སྤྱོད་……
ཀྱང་ཐེ་བྱས་མི་བྱེད་བ་བྱིས་འདུག་ ཡིག་ཆ་དེར་རྒྱ་ནག་
གི་མིང་གང་ཡང་གསལ་འཁོད་མེད་སྟབས་ཕྱི་རྒྱལ་ཐེ་……

བལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱང་ཕྱང་སྐབས་སོག་པོ་ཆ་ཉན་ཉོ་……
 ཐོག་ཕུ་སོགས་ནས་དུལ་འཕོར་བྱོན་ཆེ་ཕུལ་སོང་བ་ད་
 བཅས་པོར་སོག་པོ་འི་མངའ་ཞབས་སུ་ཚུད་དགོས་ཏེ་
 བྱ་ཡོང་གནས་ལ་འདི་རིགས་ཀྱི་ཀྱས་འགོགས་མི་ཕུབ།

༢༩) ༡༩༠༩ ལོར་པ་ཅོང་དུ་དབྱིན་ཇི་དང་། ཀྱ་ནག་
 དབར་ཆེངས་ཡིག་བཞག་སྐབས་ཀྱི་ནག་གཞུང་ནས་གོང་
 ལོ་ཆེངས་ཡིག་ནང་གསལ་དོན་གནད་ནམས་ཆ་འཛོག་……
 བྱེད་ཀྱི་དང་། དེའི་ནང་གོ་དོན་ཚན་ནམས་དབྱིན་གཞུང་
 དང་། ཀྱ་གཞུང་གཉིས་ཀས་འཁྲུང་མཉམ་ལེན་བྱེད་
 ཀྱི་བཅས་གང་ལྟར་ཁས་ལེན་བྱས་འདུག །

༣༠) ཀྱ་མིས་བོད་ནང་དུ་སྲུ་ཇི་རན་ཏེ་ཕྱི་ནང་སྲིད་རང་
 རྒྱུང་ (Suzerainty) ལོ་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལུགས་བཞིན་དོན་
 བྱི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༧ ལོར་དབྱིན་ཇི་དང་ཅུ་སུ་གཉིས་
 དབར་བཞག་བའི་ཆེངས་ཡིག་གི་ཚིག་དོན་ལ་ཅུ་འཛོན་……
 བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཁྱུང་ཡང་ཆེངས་ཡིག་དེ་འཛོག་མེད་……
 ཁོངས་བོད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་མེད་ལྟམས་དེའི་དོན་གནད་

ལ་བརྩི་འཛོལ་དགོས་དོན་མེད།

34) ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བ་ནས་ ཕྱི་ལོ་ 1977 བར་
བོད་གཞུང་གི་ཡིག་རྒྱུ་ལྟར་བོད་མཚོར་ཡོན་ཞེས་...
འཁོར་ཡོད་པ་ལས། བོད་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དབང་འོག་
ཡིན་པ་ཡིག་རིགས་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་རེད།

35) དེ་སྤྱི་རྒྱ་ནག་མན་རྒྱུ་རྒྱལ་རིགས་ཀྱིས་དབང་
བསྐྱར་བྱས་པས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལ་བྱུས་མེད་བྱུས་འབྲེ་
ཐོ་བྱས་བྱས་དེ་རིམ་བས་དབང་ཤུགས་རེ་ཆེར་བཏང་བའི་
བྱས་ཉེས་ལ་ 1977 ལོར་བོད་མིས་ངོ་རྒྱལ་ཤུགས་ཆེ་
བྱེད་བ་དང་། རྒྱས་མཚུངས་རྒྱ་ནག་ནང་ཁྲལ་མ་
འཆམས་པ་ལྟེན་གཉིས་འགྲིགས་ཀྱིས་ 1978 ལོར་
བོད་དུ་ལོ་ 150 ཅམ་བསྐྱར་བའི་མན་རྒྱུ་རྒྱལ་དཔོན་དམག་
ནམས་བོད་མིས་མཐར་བསྐྱོད་བཏང་དེ་ཤུལ་མེད་བཟོས་...
བ་རེད།

36) ལོ་དེར་ཉ་གོང་ས་སྐྱ་སྤྱི་དབང་གསུམ་བ་ཆེན་པོ་
མཚོག་རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་གནང་སྟེ་བོད་རང་

བཅོན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་གསལ་བསྒྲགས་བསྐྱངས་
 བར་ཁྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱུང་ཀྱང་དགག་བ་མ་གནང་
 བར་བོད་འདི་བཞིན་ཁྱིམ་མཆོས་ལྟར་བཅོན་རྒྱལ་.....
 ཁབ་གཙང་མ་ཆགས་པ་རེད། དེ་ནས་བརྒྱུད་སྤྱོད་གྱི་
 བཅོན་པ་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་སྐབས་སུ་གོང་མས་སྤྱུང་.....
 བའི་དམ་སྤྱུག་དེ་མིན་བར་བོད་ལྗོངས་ལྟ་མིས་སྤྱུང་བའི་
 གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་པལ། སྤྱོད་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འགར་
 གོང་མའི་ལཱ་འི་ལྷང་གིས་ས་ལྗོངས་ ༧ རྒྱལ་བསྐྱར་གྱི་.....
 བརྒྱུད་བོད་ལའི་སྤྱོད་མ་ཞེས་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལཱ་འི་.....
 ལྷང་གིས་ས་ལྗོངས་རྒྱལ་བསྐྱར་གྱི་བརྒྱུད་བོད་ཞེས་བར་.....
 བསྐྱར་བཅོས་མཛད་ཡོད།

༧) ལྷོ་ལའ་མ་ཅེ་ལ་(Sir Charles Bell)

མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་མི་མང་ཞེས་བའི་དེབ་ནང་། ད་ཆ་
 བོད་ནང་རྒྱ་མིའི་དབང་ཤུགས་ཇོགས་ཟེན་བ་མ་ཟེད།
 བོད་མའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྒྱ་མིའི་བྱ་བ་གཡོག་ལྟ་བུར་ངོས་
 ཡོན་ནས་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་འཁོད་འདུག །

༡༢) ༡༩༡༣ ལྷོ་བོད་པོའི་ནང་སོག་བོའི་རྒྱལ་མར་
 སོག་བོད་ཆིངས་ཡིག་གཅིག་བཞག་པའི་ནང་སོག་བོད་
 རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ངོས་ནས་མན་རྩ་གོང་མའི་དབང་ལོག་
 ནས་ཐོན་བ་དང་། ༡ གོང་ས་དྲུལ་ལྷོ་མ་རིན་པོ་ཆེ་
 བོད་རང་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་འབྲེང་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་
 སོག་བོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བྱས་བ་དང་། དེ་
 བཞིན་རྗེ་བཙན་དམ་པ་ཉི་ཤོག་ཕུ་སོག་བོ་རང་བཙན་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་དབུ་འབྲེང་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བོད་གཞུང་ནས་ཁས་
 ལེན་དང་ཆ་འཛོག་གནང་བ་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱིས་
 རང་ཐག་རང་ཆོད་བྱས་པ་རྒྱ་མིས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོང་
 བུང་སྟོགས་གཉིས་ཀར་སྤྱིར་ཚོད་བྱས་མི་འདུག །

༡༣) ༡ ལྷོ་བོད་མགོན་ལྷན་པོའི་མཆོག་པོའི་སྐབས་
 བོད་བརྒྱད་གངས་རི་ཆོ་མོ་གླང་མར་ (Mount Everest)
 མ་འཛོགས་གོང་བོད་གཞུང་ནས་བཀའ་འཁྲུལ་ཞུ་དགོས་
 འདུག་པ་ནི་བོད་ཀྱིས་ཐོག་དུ་ཡུལ་ཁག་གཞན་གྱི་དབང་
 ། འཁུགས་མེད་པའི་དྲགས་མཚན་རེད།

༧༧) ལྷ་མཚོ་གཤམ་བོད་དམག་རྣམས་དང་
 དུམ་དང་མཐུན་པ་བསྐྱར་བཅོས་གནང་སྟེ་ཅུ་སྟུ་དང་།
 ༩ ཉིད་། དབྱིན་ཇི་བཅས་ནས་ཐད་ཀར་འཕྲུལ་སེལ་གྱི་
 གྲུ་ལེ་གན་འགར་གས་ནས་ཡུལ་སོ་སོ་འི་དམག་...
 རྒྱུང་སྟེན་བར་མཐར་དབྱིན་ཇི་འི་ལུགས་སྟེལ་དེ་འགྲིགས་...
 མོས་བྱུང་སྟབས་བོད་དམག་རྣམས་དབྱིན་ཇི་འི་ལུགས་...
 ལྷ་རྒྱལ་འཛུགས་བྱས་ཀྱང་། སྤྱིས་སུ་ཨ་མདོ་དགོ་
 འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཞུ་བ་ལྟགས་སྐབས་བོད་སྐད་ཐོག་...
 སྐད་བད་གཅང་བསྐྱར་བྱས་ཡིད། གཤམ་སྤྱིར་བོད་ཀྱི་
 ཁོངས་ཡིན་ཆོ་གོང་གསལ་ཀྱི་ཁབ་ཁག་ལ་འབྲེལ་བ་...
 དང་། བོད་དམག་གི་དམག་ཆས། སྐད་བད།
 རྒྱལ་སྟེལ། གྲུ་ཐོགས། གོ་མཚོན། བཀའ་བྱས།
 འཛིན་སྟེང་། བལྟ་རྟོགས་སོགས་ཀྱི་ནག་གཞུང་ནས་
 འགན་འཁུར་དགོས་ཅུང་དེ་ལྷ་མཚོ་མེད་པ་འདིས་བོད་ཀྱི་
 ཁབ་ལྷ་མཚོ་མེད་པ་གསལ་བོ་བསྟན་བྱས།

༧༩) ༡༩༡༧ ལོར་འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་དང་བོད་

སྐབས་ཇི་སྐྱེས་ཤིང་། ༡༣ བ་ཆེན་པོས་འབྲུག་མོ་སྤྱོད་ས་སུ་
 ཡོད་པ་ནི་ཀྱུ་གར་དབྱིན་གཞུང་སྐུ་ཚབ་བརྒྱུད་ཕུག་ཤིས་...
 ཡོག་སྐུལ་འདུག་པ་དེའི་ནང་། བོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་
 ཁྱིམ་མཚོས་དབྱིན་ཇིའི་སྤྱོད་ས་ཤུ་ལ་རག་ལུས་བཟུང་...
 པ་ཞིག་དེད། བོད་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་མཚམས་སུ་
 ཀྱུ་མའི་ངོས་ནས་ཡང་ཡང་བསྐྱུན་གཅོར་བཟོ་ཐུས་ཀྱང་།
 ད་ལས་དབྱིན་ཇིའི་དམག་རྒྱུ་སྐུ་ཚབ་དམག་ཆེག་སྤོང་
 ཐམས་པ་གཏོང་འབྲུག་གསལ་བ་དེས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་...
 འཛིན་སྐྱོང་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་ཐག་གཅོད་...
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་ནས་ཐོ་བྱས་མེད་པ་བཟུན་བ་དེད།
 = ༩) ཁྱུ་མའི་ལ་འདྲིར་ཀྱུ་ནག་མི་སེལ་ཀྱུ་བ་ཁམ་
 ཀྱི་སྤྱིད་འཛིན་ཡོན་གྱི་ཁས་ནས་ (Yuan Shih-Kai)
 ཀྱུ་གར་དབྱིན་གཞུང་བརྒྱུད་ལྷགས་འཕྲེན་ཕུག་པ་དེའི་ནང་།
 ཀྱུ་དམག་གིས་བོད་ཏུ་ཁྲིམས་འགལ་ཚད་མེད་བྱས་པར་...
 དགོངས་དག་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཏུ་ལ་མའི་སྤྱི་མཚན་
 གནས་ནམས་རང་འདགས་འབྲུག་སྐུ་ཞེས་འཁོད་པ་དེ་...

བཀའ་ལན་དུ། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་དབང་
ལུང་རང་ནས་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་ནག་
གཞུང་ནས་གོ་གནས་གང་ཡང་ཉུ་གི་མིན་ཞེས་བཀའ་……
ལན་སྟུང་འདུག། བོད་རྒྱ་མིའི་མངའ་འོག་དུ་ཡིན་ཆོ་
དགོངས་དག་ཉུ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མི་འདུག།

༧༧) ༡༩༩༩ ལོར་༧ རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེས་བཅུ་གསུམ་
པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ཚོགས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འདུལ་
དབྱེད་ཅིང་མི་རིགས་ཡིན་པ་འབྲས་སྤྱི་སྤྱི་ཞབས་ཅལ་སེ་
སྤེལ་ཞེས་པས་བོད་གཞུང་ལ་སེམས་གསོ་འི་དར་འཕྲིན་
བཏང་བའི་ལན་དུ། བོད་གཞུང་ནས། དེང་དགོངས་
ཚོགས་ཕྱག་མཆོད་ཉུ་ལྷན་ཁར་སྤྱི་ནང་གང་ཅིའི་ལས་……
ལོན་སྲུང་རྒྱུན་གནང་ལུས་ཡིན་ཕྱགས་པེའོད་པ་འདིས་སྤྱི་
ནང་གང་ཅིའི་རང་དབང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་དྲུང་
གསལ་བོ་མཐོང་ལྷག།

༧༨) རྒྱ་སྐྱེས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་ཚུལ་
གཞུང་ཉེན་རིན་པོ་ཆེར་མཆོད་འདུལ་ཆེད་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩

སྒྲིང་སྒྲིང་ཅོད་སྒྲིང་ཅོད་པའི་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ཡིན་ནམ།

༡༠) ཕྱི་ལོ་ ༡༨༨༨ ལོར་བོད་འབྲུག་དང་། ༡༨༩༠—

༡༡) དབང་ཅན་སྒྲིང་ཅོད་པའི་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ (Maharaja-

Gulab Singh of Jammu) ༡༨༩༩ — ༡༩༠༠ ལོར་

གོང་ཁ། ཡང་། ༡༨༨༨ དང་ ༡༩༠༠ ལོར་དབྱེད་ཅི་

བཅས་དང་བོད་དབང་དམག་འཁྲུག་གྱུར་སྒྲིང་ཅོད་པའི་

བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་

དམག་རྒྱུ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་

བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་

བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་

བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་

བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་ བོད་ཅོད་པའི་

བཀའ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་

༡༢) ༡༨༩༠ ལོར་བོད་དང་འབྲུག་གྲུ་ཅོད་པའི་དབང་སྒྲིང་

མཆན་སྒྲིང་དབྱེད་ཅོད་པའི་དམག་ཅོད་པའི་དང་ཅོད་པའི་

ཡིག་བཞག་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ནང་དུ་སྒྲིང་ཅོད་པའི་དབང་ཅོད་

མེད་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་དེ་ནི་ནང་གི་པོ་མ་གྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་

༡༢) ༡༩༠༡ ལོར་ཧུ་གོང་ས་རྒྱལ་སྐབས་མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱོད་
 ༡༣ ཆོན་པོ་འཕྲི་སྐུ་དུས་གཏོང་གནང་མཆོང་བའི་བོད་ཀྱི་ཕྱི་
 འབྲེལ་སྐུ་ཆོན་པོ་འཕྲི་སྐུ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 དབུ་འབྲུང་ནས་པས་རང་དབང་སྐྱོན་བའི་ཕྱི་ལོ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 མཆོངས་སྐུ་ཆོན་པོ་འཕྲི་སྐུ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 དེར་རང་བཙན་ཡིན་པ་གསལ་བོར་བསྐྱོན་བ་རེད།

༡༣) གཤམ་ཆེན་འབྲུག་ཆོན་པོ་འཕྲི་སྐུ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 ལོ་ ༡༩༡༣ ལོར་དབུ་གྱུ་གཏོང་དང་། ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 བོད་གཏོང་བཙན་པོ་སྐུ་ཆོན་པོ་འཕྲི་སྐུ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་
 ལས་འཛོམས་དེ་ཆོངས་ཡིག་བཞག་ཡོད། སྐབས་དེར་
 སྐུ་ཆོན་པོ་འཕྲི་སྐུ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཆོངས་ཡིག་

དབང་ཆ་ཚང་མ་སྤྲད་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚབ་ཤིང་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི་
སྤྱི་ཚབ་ཚོས་བཟོས་པའི་ཡོག་ཆར་དམ་སྤྱི་ལ་ཕབ་པའི་...
དབྱེད་བོད་ཡོག་རིགས་ཁག་ནས་ཤེས།

༡༧) ༡༩༡༡ ལོར་༧ ལོང་ས་སྤྱི་སྡེ་ ༡༣ པ་ཆེན་པོ་གྲུ་
གར་དུ་ཆིབས་པ་བསྐྱུར་ན་བསྐྱུར་ས་གོང་ལའང་ཁང་ཆ་སྟག་
གྲུལ་མཚན་སྤྲོད་ཆོག་ས་ (མེར་མོ་བ་) མཚོག་དང་། ཆ་
སྟག་ཁེ་སྤྲོད་པ་གཉིས་སྤྱི་འབྲེལ་དོན་གཙོད་པར་བསྐྱོ་.....
བཞུག་གནང་བ་དེ། དོན་ཀྱང་པར་སྐངས་ཤིག་ནས་
སྤྱི་འབྲེལ་ལས་དོན་ཐད་བཀའ་ཤིག་རང་ནས་ཐུགས་.....
འགན་བཞེས་འདུག། ཁྱིམ་ ༡༩༢༡ ལོར་སྤྱི་གྲུལ་
ལས་ཁུངས་དངོས་གཤེགས་ར་འཛུགས་ཀྱིས་དུ་སྤྲོ་མ་.....
དཀོན་མཆོག་འཕུང་གནས་ (མེར་མོ་བ་) མཚོག་དང་།
ཆུང་ཁང་ཆ་སྟག་གཉིས་ནས་སྤྱི་འབྲེལ་སྐོར་ཐུགས་འགན་
བཞེས། ༡༩༢༤ ལོར་སྤྱི་གར་ཐུབ་བཅུན་ཐར་བ་
མཚོག་ལ་བོད་སྤྱི་སྤྱི་འབྲེལ་སྤྱོད་ཆེན་བསྐྱོ་བཞུག་གནང་...
བ་སོགས་ནས་བོད་དེ་བཞེན་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་སྤྱི་...

ནང་རང་དབང་རང་བཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཙང་མ་ཞིག་……
ཡིན་པ་བཟུན་བ་རེད།

༡༡) ༡༩༡༠ ལོར་སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པ་
དེའི་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་། དབྱིན་གཞུང་དང་རྒྱ་
ནག་གཞུང་ནས་བོད་ཕྱོངས་དེ་བཞིན་སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱ་ནག་གི་……
མངའ་ཁོངས་བརྩིས་ཀྱང་བོད་སྤྱི་མའི་ནང་དོན་རྒྱལ་ཁབ་……
རང་བཅན་གཙང་མ་ཡིན་པའི་ཁས་ལན་བྱེད་རྒྱུ་ཐོག་……
མའི་མོས་མཐུན་བྱུང་ནའང་། དེ་ལ་རྒྱ་གཞུང་ནས་དྲ་
བས་ཐེལ་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་པར་བརྟེན་……
ཆིངས་ཡིག་དེའི་ནང་རྒྱ་གཞུང་ལ་ཐོབ་དབང་གང་ཡོད་……
ཅུང་ཆ་གནས་མི་བྱེད་པའི་དབྱིན་བོད་གཉིས་ནས་ནང་……
མཐུན་ཆིངས་ཡིག་ཅིག་ ༡༩༡༠ ལྷོ་ ༧ ཆོས་ ༩ ཉིན་
བཞག་འདུག །

༡༢) སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་དབྱིན་
གཞུང་གི་ཆིངས་དོན་སྐྱེ་ཚབ་སར་ཉན་དེ་མག་མོ་ཉན་……
མཚོག་གིས་འབྲུག་གི་ཤར་ཕྱོགས་ནས་བོད་དང་རྒྱ་གར་

དབང་ས་མཚམས་གསལ་བོ་ཞིག་མེད་ན་ཕྱིན་ཆད་ཚུགས་
 རྒྱུ་འབྱུང་གཞིའི་ཉིན་འགན་ལ་བདེན་ནས་ས་ཁྲུའི་ངོ་...
 དཔུས་གཉིས་བོད་གཞུང་ཆིངས་དོན་སྐྱེ་རབ་སྒྲོན་ཆེན་...
 བཤད་སྐྱེ་དབལ་འབྱོར་དོ་རྩེ་སྐུལ་དོན་དེ་ལ་དགོངས་...
 བཞེས་ཀྱིས་མཚན་དགས་ངང་། དམ་ཕུག་སྒྲོན་ནས་
 ཕྱིར་འབྲལ་ཞུས་འདུག། བོད་རྒྱ་ཁྲིངས་ཡིན་ན་སྐྱེ་ཆབ་
 རྒྱ་མི་ངང་ནས་ཐད་ཀར་བདེ་དགོས་པ་ངང་། དཔྱིན་
 གཞུང་ངོས་ནས་ཀྱང་གང་ཅིའི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མིར་དགོས་...
 བ་ལས་བོད་གཞུང་ལ་འབྲེལ་ལས་གནང་དོན་མ་མཛོན།

༥༧) ༡༩༧༤ ལོར་བོད་དང་རྒྱ་ནག་དབང་ས་མཚམས་
 རིངས་འབྲུག་བྱུང་སྐབས་རྒྱ་གཞུང་ནས་དཔྱིན་གཞུང་ལ་མེ་
 འཕེན་མཚམས་འཛིག་ཡོང་སྐད་ཐར་སྐུམ་དགོས་བསྐུལ་
 ཞུས་དོན་ལྟར་དཔྱིན་གཞུང་སྐྱེ་ཆབ་ཀྱིས་ཆ་མན་ (Teich-
 man) དང་རྒྱ་གཞུང་སྐྱེ་ཆབ་ལིཊུ་ཆོང་ཀྱིན་ (Liu
 Tsan-Ting) བོད་གཞུང་སྐྱེ་ཆབ་བུམས་བ་བསྟན་དར་
 གསུམ་ལྟན་འཛུམས་ཐོག་ནས་ ༡༩༧༤ ལྷོ་ ༢ ཚེས་ ༡༩

ཅིན་དམག་མཚམས་གྲོས་མཐུན་བཞག་པ་རེད།

༡༤) བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྩེ་ཆེར་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཕྱིར་མཁན་
པ་རན་སིའི་མི་རིགས་ ལྷུ་སྐྱ་ ཡ་ལེག་ རྩོམ་ཁྲིམ་
ཏེ་ཤྲོ་ཏེ་ཞིལ་ (Madame Alexander David Neel)

ཟེར་བས་སྤྱད་མོའི་ཟོལ་གྱིས་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༣ ཟླ་བ་ ༤
ནང་ཀྱུ་ཅེར་འབྱོར་སྐབས་བརྗོད་གསལ། བོད་ལྷ་བྱ་
རང་བཅའ་གྱི་ཀྱུ་ཁལ་ཞིག་གི་ནང་ཡུལ་ཁག་གཞན་གྱི་
མི་རིགས་འཛུལ་བསྐྱོད་ཆོག་མིན་སྟོར་ དབྱིན་ཟིས་བཀག་
འགོག་ཏེར་གྱུའི་དབང་ཚད་ལས་བཞུལ་བ་ཡིན་པ་དང་།
བོད་ནང་འཛུལ་བསྐྱོད་ཆོག་པའི་ལག་འཁུར་སྤྱད་དང་སྤྱོད་
མན་གྱི་གར་དབྱིན་གཞུང་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་
གྲོས་གཞིའི་སྟེན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་
འབྲེལ་གྱི་བསྟར་འདོད་བསྟུན་གནང་འདུག་ཅེས་གསུངས་
འདུག། ཁྱེད་ཀྱི་

༡༥) བོད་དང་། གྱི་གར་དབྱིན་གཞུང་དབར་ཏེ་རེ་
ལྷུར་ཡུལ་ (Tehri Garhwal) ཁུལ་ས་མཚམས་ཀྱི་ཆོད་

ཉིག་བྱང་སྤུལ་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་གོང་གསལ་
 རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་ཚབ་ནམས་འབྲས་ར་གོང་(Dehra-
 Dun) བྱང་གར་ཕྱོད་ཉིན་བཅུ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་འབྲུལ་སར་ནི་ལང་
 (Nilang) ཞེས་བའི་གོང་གསལ་དུ་ལྷན་འཛུགས་ཀྱིས་ས་
 མཚམས་ཀྱི་ཙོད་ཉིག་ཐག་བཅད་མཛད་འདུག། རྒྱལ་ས་
 དེར་རྒྱུ་སྐྱ་ཚབ་མེད་བར་བོད་མིས་ཙོད་ཉིག་ཐག་བཅད་
 བྱལ་བ་ནི་བོད་རང་བཅའ་གཙང་མ་ཡིན་པའི་དྲུག་མཚན་
 རེད། བོད་འདི་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་ཁོངས་གཏོགས་དང་
 བར་ག་དབང་ཚོགས་པ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་
 ན་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བཀའ་བསྐྱོར་མ་ཞུས་པར་ལམ་སང་
 གནས་ཚུལ་འདི་རིགས་ཐག་གཅོད་ཤེས་སྤངས་མེད།

༩༠) ༡༩༣༩ - ༤༣ ལོར་རྒྱ་ནག་རང་ཉི་ཤེས་རབ་
 དམག་འཁྲུག་རྒྱལ་ས་བོད་འདི་བར་ཞུགས་སུ་གནས་པ་
 འདིས་བོད་རྒྱ་ཁོངས་མིན་པའི་དྲུག་མཚན་གསལ་བོར་
 བཞུན་བ་རེད། དེ་རྒྱལ་ས་རྒྱ་ནག་རང་མཐུན་ཕྱོད་རྒྱལ་
 ཁབ་ཚོས་རྒྱ་ནག་དུ་དྲུག་མཚན་བོད་ས་རྩ་ཡུལ་བཞུད་

བཏོང་རྒྱུ་ཡི་ལམ་བཟོ་བྱས་འབྲས་ཞུས་ཀྱང་། བོད་གཞུང་
 གས་ལམ་བཟོ་བྱེད་རྒྱུར་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་བ་རེད།
 དེ་མཚུངས་ ༡༩༤༢ ལོར་ཅང་ཀེ་ཤེག་ (Chiang Kai-
 shek) རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་སྐབས་རྒྱ་གར་དབྱིན་གཞུང་.....
 བརྒྱད་བོད་གཞུང་ལ་དཔལ་མཁོ་འོ་ཡོ་ཆས་འབྲུམས་.....
 ལམ་ཚོག་བའི་སྒྲན་སེང་གནང་བར་དང་ཐོག་བོད་གཞུང་
 གས་བཀའ་འཁྲོལ་གནང་མེ་འདུག་རྒྱུ་ཡི་མཐུན་དབྱིན་
 གཞུང་གས་རྒྱལ་གཞིན་ནན་ཞུ་གནང་སྐབས་། དྲག་ཆས་
 མ་ཡིན་བའི་རྒྱན་མཁོ་འོ་ཡོ་བྱེད་བོད་བརྒྱད་ཏེ་དེལ་ཐོག་
 བཏོང་འབྲས་བཀའ་འཁྲོལ་གནང་འདུག་པ་དེས་བོད་རང་
 ཡུལ་གཙང་མ་ཡིན་པ་ཚུད་མེད་དུ་བསྒྲན་བ་རེད། གལ་
 སྲིད་བོད་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་ཚུལ་བཟོར་གྱི་ཡོད་ན། ཅང་ཀེ་
 ཤེག་དང་། མཐུན་ཕྱོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆོས་དྲག་ཆས་བོད་
 བརྒྱད་བཏོང་རྒྱུ་ཡི་ལམ་བཟོ་བྱས་འབྲས་དང་། དཔལ་
 མཁོ་འོ་ཡོ་ཆས་འོར་འདྲན་ཚོག་བའི་བཀའ་འཁྲོལ་བོད་
 གཞུང་ལ་ཞུ་དགོས་བའི་རྒྱ་མཚན་མེད་བ་རེད།

62) འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་འབྲས་
 ར་གྲོང་དབྱིན་རྩི་བཅོན་ར་ནས་འཛར་མན་གྱི་མི་རིགས་
 ཉེན་རིག་ཏེ་རར་ (Heinrich Harrer) དང་། བོ་ཀྲར་
 ཨ་ འུབ་ ཤེ་ནི་ ཀྲར་ (Peter Aufschniter) རྩོམ་དེ་སྟེ་
 སར་འབྱོར་བ་རྒྱ་གར་དབྱིན་གཞུང་ནས་ཁོང་གཉིས་རྒྱ་
 གར་དུ་ཕྱིར་སློག་དགོས་ཚུལ་ཞུས་ཀྱང་དེ་སྐབས་པོད་
 གཞུང་བར་གནས་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཁོང་གཉིས་

སྤྱི་དོན་གྱི་སྤྱབས་པའི་པ་ལྷན་ནས་ཅེས་སྤྱོད་གནང་མི་
འདུག །

༤༩) ཁོང་གཉིས་ནས་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ལུས་སྤྱོད་……
སྤངས་དང་གང་ཅིའི་གནས་སྤངས་ཐ་དང་ཡིན་པ་གསལ་
པ་མཐོང་ནས་བོད་ནང་རྒྱ་མིའི་དབང་ཤུགས་དང་ཐེ་བྱས་
ཅ་པ་ནས་མེད་ལྷགས་བོད་ནང་ལོ་བདུན་ཞེས་བའི་དཔ་……
ནང་གསལ་བཤད་གནང་འདུག །

༥༠) ༡༩༧༩ ཟླ་བ་༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་ཨ་རིའི་སྤྱི་
འཛོན་རོའ་སྤྱི་ལྷན་ (Roosevelt) ནས་ཨ་རིའི་དམག་
མིའི་འགོ་བྱེད་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ལྷ་སའི་ནང་འཇུག་བསྐྱོད་
ཆོག་བའི་སྟེན་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྷན་མགོན་ཆེན་པོར་
ཐུལ་འདུག་པ་འདི་ནི་ཨ་རིས་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ནས་བོད་
རང་བཙན་གཙང་མ་ཡིན་བའི་བཙི་མཐོང་ངོས་ལེན་བྱས་
པ་ལྟ་བུ་རེད། རྒྱ་མིས་བརྗོད་དོན་ལྟར་བོད་རྒྱ་ཁོངས་
ཡིན་ན་བོད་ནང་འཇུག་བསྐྱོད་ཆོག་བའི་༡༩༩༩ལོ་རྒྱ་གཞུང་
ལ་འབྲུག་པ་ལས་བོད་གཞུང་ལ་ཐུལ་དོན་མི་འདུག །

ཕེབས་དེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ཡང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་རྒྱལ་
 དར་དང་མཉམ་དུ་སྦྲངས་འཛུགས་དང་། སྤྱི་ཚབ་སྤྱི་
 མཚའས་གསུང་བཤད་གནང་ཆོག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་བྱང་
 ཡོད་པ་དེར་སྤྲུམ་ཀྱང་ཙོད་སྦྲང་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད།

༡༡) ༡༩༧༤ ཡོར་བོད་གཞུང་ནས་ཚོང་དོན་དོན་གཙོད་
 ཚོགས་བཞེས་སྤྱི་གར་དང་། ས་རན་སི། ཨི་ཀྲ་ཡི།
 དབྱིན་ཇི། རྒྱ་ནག་ ཨ་རི་བཅས་ལ་བོད་གཞུང་གི་ལག་
 འཁུར་འཁུར་དེ་ཕེབས་འདུག ལྷ་པས་དེར་རྒྱ་ནག་
 གཞུང་ནས་མ་གོ་མ་ཤེས་པ་ནི་ལོན་བས་དབྱུར་བསྐྱམས་
 དགོས་པའི་སྤྱི་མཚན་གང་ཡིན་ནམ།

༡༢) ༡༩༧༩ ཡོར་བོད་གཞུང་ནས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་
 རྒྱ་མིའི་དོན་བྱེད་བ་དང་། ཚོང་བ་བཅས་ཉིན་གངས་
 དུས་བཀག་གིས་རྒྱ་ནག་དུ་སྤྱིར་ཡོག་དགོས་ཚུལ་བཀའ་
 ཁུབ་མཛད་འདུག་པ་ནི་བོད་རང་བཙན་ཡིན་པའི་སྤྱངས་
 སྤྱིལ་རེད།

༡༣) རྒྱ་གར་སྤྱི་དམངས་པོ་ལོན་དམ་པ་ནི་ལྷ་ས་བཀའ་བརྩོམ་

གནང་བ་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་རབས་སྤྱིར་བཏགས་ (Glimpses of World History) ཅེས་བའི་ནང་སྤྲིན་གློན་རང་ཉིད་...

ཀྲིས་བོད་རང་བཙན་ཡིན་པར་ངོས་ལེན་གནང་འདུག།

༧༧) ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལྷོ་བ་ ༡༩ ཚེས་ ༧ ཉིན་སྤྲིན་

གློན་མཆོག་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་གྲིས་ཆོག་ལ་འོག་མའི་ནང་...

གསུངས་གསལ་ལ། བོད་རང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐག་

གཅོད་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་འབྲས་ལ་འདོགས་...

གཞན་དག་སྤྱི་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་བའི་ཐོབ་ཐང་མེད་ལུགས་...

གསུངས་པ་འདིས་བོད་ཀྱི་སྐར་རང་དབང་རང་སྤྱོད་ཀྱི་...

ཐོང་ཐང་བོད་མི་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་ལྷོ་ས་བསྟན་ལགས།

༧༨) ལྷོ་ས་ར་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་རི་རོལ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

གན་དང་། ཤེན་ཆ་ལེན་ (Tsung Lien Shen and

Shen Chi Lien) གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ནས་བོད་

མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་ལག་ལེན་ཐོག་ནས་རང་བཙན་

ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ཚུལ་བཤད་འདུག།

༧༩) ༡༩༥༡ ལྷོ་བ་ ༥ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་བོ་ཅིང་དུ་གྲོས་

སྒྲིལ་དེམ་ཚུལ་༤ ཡོད་དེ་བ་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནས་
 བོད་ནང་བོད་དུལ་ལས་སྐྱེ་དུལ་འགྲོ་སྐྱེ་གས་བྱེད་ཀྱི་...
 མེད་པ་དང་། རང་དབང་སྤྱང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་བོད་དམག་
 རྒྱུ་དུ་ཡོད་པའང་གསལ་པོ་བསྟན་པ་དེ།

ཡེ) ༡༩༡༩ བོད་རྒྱལ་ཁབ་ལྷན་ཚུགས་པས་བྱ་
བྱེད་ཐོག་ཞིག་ལུག་བཞི་ནང་། བོད་ནང་སྤྱི་རང་སྤྱོད་
ཞེས་བརྟེན་པའི་འོག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩་ལོར་ལས་། བོད་མིས་
ནམ་ཡང་ངོས་ལེན་བྱས་མི་འདུག་པ་མ་ཟད། རྒྱ་མིས་
ཀྲང་བར་སྐབས་གདུག་རྒྱུ་བཅན་གྲགས་ཁོ་ནའི་ཐོག་རྒྱ་
མིའི་བཀོད་བྱས་འོག་ཚད་བལས་དེ་མིན་གདན་འཁེབས་
ཅ་བ་ནས་བྱེད་བྱུང་མི་འདུག་ཅིས་གསལ་འདུག །

ཕྲ) ཟླ་བས་རྒྱ་བུ་ཞིང་སྐྱོན་གྲགས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་
 ཁྲིའི་ཁྲིམས་དོན་ཚད་པས་བོད་དོན་སྤོང་བརྟག་ཞིབ་ཟབ་
 བན་གནང་རྗེས་སྐྱོན་སང་ཕྱལ་བའི་ནང་། (International
 Commission of Jurist's Report) གྱི་ལོ་ ༡༩༧༢ ནས་
 ༡༩༧༠ བར་བོད་ནང་གྲུ་མིའི་ཁྲིམས་ཡིག་དང་། ཁྲིམས་

དབོན། དམག་མི་དང་བསྐྱོར་བྱ་བ། ཚལ་ས་ཤོག །
གཞུང་ཚབ་བཅས་ཅ་བ་ནས་མེད་བར་བཞིན་བོད་རང་.....
བཅན་གཙང་མ་ཡིན་པ་འཁོད་འདུག དེ་ལྟར་ཁྲིམས་
ལྷགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་པ་སྤར་པ་ན་མྱོ་
གཡངས་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་མེད།

༡༩) ༡༩༢༩ - ༣༠ བར་དང་། དེ་ནས་ ༡༩༣༩ -
༤༠ བར་བོད་ནང་བཞུགས་སྐྱོང་བའི་དབྱིན་ཇིའི་དོན་.....
གཙོད་བ་ཞེ་ཅ། ཞེ་རི་ཆ་ཏ་སན། (H.E. Richardson)
ཞུ་བས་གསུངས་དོན། ༡༩༤༠ ཐམ་བའི་མོར་རྒྱ་མིས་
བོད་ནང་བཅན་འཛུལ་མ་བྱས་གོང་བོད་རང་བཅན་གཙང་
མ་ཡིན་པ་དང་། གང་ཅིའི་འབྲེལ་བའང་བོད་གཞུང་.....
དབྱུ་འབྲིད་ཁག་དང་ཐད་ཀར་གནང་གི་ཡོད་ལྷགས་.....
བཞིན་འདུག །

༢༠) ཡང་ཁོང་གིས་འཛམ་གླིང་བོད་དོན་ཁྲིམས་ཞིབ་
ཚོགས་བར་སྟན་གསང་གནང་དོན། ཁོ་རང་གིས་ཕྱག་
ལས་གནང་སའི་དོན་གཙོད་ཁང་དེའི་ལས་འགན་ནི།

ਦਰਬਾਰੀ। ਸੁਰੂ ਕੀ ਸੋਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
 ਉਥੇ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ੧੯੪੭ ਵਿੱਚ ੩ ਫ਼ਰਵਰੀ ੧੯੪੭
 ਤੱਕ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਸਨ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।

(੩) ੧੯੪੭ ਵਿੱਚ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 (The Question of Tibet & The Rule of Law) ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ।
 ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।
 ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ।

੧੮੮੨ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੮੩ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੮੪ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੮੫ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੮੬ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੮੭ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੮੮ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੮੯ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੦ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੧ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੨ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੩ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੪ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੫ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੬ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੭ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੮ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੮੯੯ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ
 ੧੯੦੦ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ

੧੯) ੧੮੬੭ ਭਾਗ ੧-ਵੀਂ ਭਾਗ ੨-ਵੀਂ

མཉམ་སྒྲིལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཐངས་ ༡༩ བའི་སྐབས་སུ།
 ཨིལ་སལ། སྤྱ་གྲོ་དང་། མ་ལ་ཡ། ཨིར་ལན་།
 བའི་ལན་། (El Salvado, Malasia, Ireland,
 Thailand) བཅས་རྒྱལ་ཁབ་བཞི་ནས་བོད་རྒྱ་བརྒྱད་
 ཀྱིས་ ༡༩༩༡ ལྷ་བ་ ༡༩ཆོས་༡༩༩༠ ལོ་སོར་ཚེ་ཆེན་
 རྒྱུ་འཛུལ་ཐངས་གཉིས་ ཀྱི་གྲོས་བསུར་གྱིས་གདན་...
 ལ་ཐབ་བའི་གྲོས་ཆོད་གཅིག་ནི། བོད་མི་མང་གི་རང་
 ཐབ་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གིས་མཆན་ཁོང་ཆོད་འབྱོ་...
 བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་འཕྲོག་བར་བྱེད་པའི་བྱ་
 རྒྱུད་མཐུན་དག་མ་ཆས་འཛུགས་གོས་ཞེས་སྤར་ཡང་...
 རོ་གལ་ཆེན་པོས་འབོད་བསྐྱལ་ཞུ་བའི་འཁོད་བ་དེའི་རྒྱ་...
 མཆན་ཡང་གོང་གསལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཆིངས་
 ཡིག་ བྲིམས་སྟོན་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་རང་བཅན་གཅོད་
 མ་ཡིན་པར་ར་འཕྲོད་བྱུང་བའི་རྒྱུན་རེད།

༤༩) ༡༩༩༠ ལོར་ཡགོང་ས་སྤྱ་ཐང་ ༡༩ བ་ཆེན་པོ་
 བོད་ལའི་གསེར་བྲི་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྒྲུབ་རྒྱ་ནག་

གི་སྤྱི་ཚབ་སྐྱེ་གར་བརྒྱད་བཅར་འབྲུས་སྐྱེ་གར་གཞུང་ལ་
 བོངས་འཛིན་ཞུས་པར་སྐྱེ་གར་གཞུང་ནས་བོད་གཞུང་ལ་
 གོ་བསྐྱར་གནང་སྐབས་བོད་གཞུང་ནས་ཐོག་མའི་འཆར་
 ཁས་ལེན་མ་གནང་བྱང་། ཇིས་སུ་དེན་ཆས་འབྲུལ་སྐྱེ་
 ལས་གཞན་པའི་པས་དོན་མེད་ཚུལ་ཞུས་སྐབས། དེ་
 དོན་ཡོང་ཆོག་པའི་བཀའ་འཁྲུག་གནང་དོན་གཏོང་བསུའི་
 རྩི་ཤོན་ཐོག་ ཏེ་ཁལ་ལས་ཡིག་སོགས་སྤུལ་གནང་
 འདུག་པ་ནི་རང་དབང་སྐྱེ་ཁལ་གྱི་དྲགས་མཚན་གསལ་
 བོར་བསྐྱོན་བ་རེད།

༥༧) ༡༩༠༢ ལོར་ཅང་ཀ་ཤིའི་སློབ་སྟོན་པའི་གུས་
 ཤེན་སུང་ལེན་ (Shen Tsung-Lien) ཞེས་བ་བོད་དུ་……
 གནས་ཚུལ་དྲགས་ཞེས་སྤྱད་ཆེད་གཏོང་བྱས་ཡོད་བ་རེས་
 བཅས་ས་བྱིས་བྱས་བ་བོད་དང་བོད་མི་ཞེས་པའི་ནང་།
 ༡༩༡༡ ནས་བོད་འདི་བཞིན་སྤྱི་ནང་རང་བཅན་ཡོན་པའི་
 རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

༥༨) དེ་མཚུངས། ༡༩༠༩ བར་ཤར་དུ་ཀི་མི་ཐན་

ཡང་རང་བཅའ་ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། འཛམ་
 གླིང་གི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་དང་མཚུ་
 རེ་ཡ་གཉིས་དབྱེར་འབྱེད་ཡོང་བ་རེད། བོད་དང་རྒྱ་
 ནག་གཉིས་དབར་དམག་འབྲུག་ལན་མང་བྱུང་སྟེ་ཕར་...
 ལྷོ་ར་ས་ཆ་དབང་འཛིན་བྱེད་རེས་སྐབས་རེ་རྒྱང་བྱུང་ཡང་།

༡༩༥༩ བར་བོད་རང་དབང་རང་བཅའ་ཀྱུ་ལ་ཁབ་
 གཅང་མ་ཞེས་ཡིན་པ་དང་། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཁག་ཁག་
 ཡོན་བ་ས་བཟུ་ཆིང་རྒྱུ་ལ་ནས་བཅུན་ཐུབ། སོག་པོ་
 དང་མཚུ་མི་ཡོ་རྒྱུ་སྐབས་དེ་བོད་རྒྱ་ཁོངས་སུ་སྒྱུབ་བ་...
 འོ་འོ་ལྷོ་ལྷོ་བར་བྱ་སྟེ་ཡིན་བས་རྒྱ་མཚན་ཡང་རག་...
 དུ་ནས་ཡང་འགྲོ་མི་སྤྱོད་བ་ཞིག་རེད།

༤༩) ༡༩༥༧, ཡོར་བཅའ་དབང་འོག་བོད་གཞུང་དང་
 བཞག་བའི་གོ་ས་མཐུན་གྱི་གླིང་གཞིའི་ནང་དུ་ཡོ་བཅུ་ཕྱག་
 ཁ་གསུ་གྱི་རིང་ལ་བོད་རྒྱ་ནག་གི་དབང་ཆའི་ཁོངས་སུ་...
 མང་བ་ངོས་ལེན་གཅང་མ་བྱས་ཡོད་པ། དཔེར་ན།
 བཟོད་ཆོག་ལ་འདྲི་ལྟར་ཡོད། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་འདི་

བཞེན་གྱི་ནག་གི་ཁོངས་གདོང་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ཡོད་པའི་
 མེ་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། མེ་རིགས་གཞན་དག་
 རང་འདྲ་བར་མེས་གྱུར་ཆེན་པོ་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་
 ལས་རིན་ཐོག་གཟུང་བཞེད་ཅན་གྱི་ལས་འགན་འཁུར་གྱིང་།
 ཡང་ཡོ་བསྟན་ཕྱག་རྟེན་ཅན་གྱི་ནག་ནང་བཅན་དབང་
 གྱུར་ཁབ་ཀྱི་དག་ཤུགས་བཅན་འཛུལ་བྱུང་བའི་སྟབས་...
 ཀྱིས་བོད་ས་ཁུལ་དུ་རང་བཅན་འཛུལ་གྱིས་མགོ་བསྐྱོར་...
 རང་དཀྱུགས་ཤིང་སྒྲོ་ཆོགས་བྱས། བོད་ས་གནས་སྤྱིད་
 གཞུང་ནས་བཅན་དབང་གྱུར་ཁབ་ཀྱི་མགོ་བསྐྱོར་དཀྱུགས་
 ཤིང་ལོ་གོ་ལ་མ་གྱུས་བར་མེས་པོ་དེ་གྱུར་ཁབ་ལ་ག...
 རེད་མེད་པའི་བསམ་བཤམ་ལ་ལག་ལེན་བསྟར་བ་རིགས་གནས་
 ཅུལ་དེ་ལྟ་བུལ་བོད་མི་རྣམས་དང་མི་མང་རྣམས་ཆོ་གཡོག་
 དང་། མནར་གཅོད་སྟུག་བསྟུལ་ཆད་མེད་གྱིང་དགོས་
 བྱུང་། ཞེས་གསལ་བ་གྱུང་བཞེད་ཀྱི་བཞེད་ཆོག་གི་སྒྲིབ་
 གཡོགས་རྣམས་བསལ་དེ་བཞུས་ན། ལོ་རྒྱུན་མང་དག་
 ཞེས་ག་རང་བོད་ནང་གྱི་ནག་གི་དབང་ཆ་མེད་པའི་གནས་

ལྷ་དངོས་འབྱེད་ནམས་གསལ་བོར་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།

༩༠) ལྷ་ཡོ 1er ཡོར་རྒྱ་ནག་གི་སྤོང་ཆོན་ཀྱང་
ཡོན་ལན་ (Chou-en-lai) རྣམ་ཀྱང་རྒྱ་གར་གྱི་སྤོང་...
ཆོན་ནི་བྱར་བོད་རྒྱ་གཉིས་མ་རིགས་ཐ་དད་ཡིན་པ་དང་།
བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ལྷ་བྱར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་མེད་...
སྒོར་གསལ་བོ་བཟོད་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་ 1er
གོང་གི་རྒྱ་མེད་སྒྲོང་ཆ་སྤོང་བྱས་དང་ 1er རིས་ཀྱི་
རྒྱལ་རབས་ཡོ་རྒྱུས་ཐོག་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱིས་བྱིལ་བསྐྱར་...
བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་དབར་འགོ་མཛུགས་མི་མཐུན་པའི་འགལ་
འཛིན་དེ་བཀའ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད།

༩༡) ཡང་། ཡོ་དེར་རྒྱ་གར་བྱང་ཆུབ་ཆོས་ཆོགས་
ནས་གདན་ཞུ་གནང་དོན་ལྟར་སྤྱི་ལོར་༧ གོང་ས་༧ ལྷབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཕྱིན་པ་བྱང་ཆུབ་ལས་འདས་ནས་ཡོ་
1700 འཁོར་བའི་ནང་བའི་ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་བྱས་དོན་དུ་
རྒྱ་གར་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་སྐབས།
ལྷ་ཡོའི་གནམ་ཐང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་སྤོང་འཛིན་སྐུ་གཞིན་.....

བར་གྱི་ས་ཐོག་དུ་བཅན་འཛུལ་བྱས་པར་བརྟེན། བར་ན།
 (Patana) ལྷན་དེའི་ཐང་དུ་ཉི་མ་ལ་ཡ་ ལྷོབས་ཤིག་ཅས་
 བའི་ལྷན་ཚགས་ཤིག་གནང་སྐབས་སྐྱ་ལར་གྱེ་སྤྱད་འཛིན་
 དང་པོ་ཉིག་ཀྱང་། ར་ཆེན་འདར་སྐར་སར། (Dr.
 Rajendra Prasad) མཚོག་གས་སྐྱ་མིར་བོད་དབང་འཛིན་
 བྱེད་བའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ངོས་ལེན་བྱས་པ་ཆབ་ཆེད་ནོར་
 འཁྲུལ་ཡིན་པ་དང་། ནོར་འཁྲུལ་འདིའི་བྱས་འབྲས་སྐྱ་
 མིས་སྐྱ་ལར་ས་ཐོག་དུ་བཅན་འཛུལ་བྱས་དེར་སྤྱོད་བྱང་
 པ་དང་། སྐྱ་ལར་གྱི་ནོར་འཁྲུལ་རེ་བཞིན་བོད་རང་བཅན་
 བསྐྱར་གསོའི་ཐོག་ནས་སྐར་བཅོས་དགོས་པ་ཞིག་རེད་
 ཅས་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་ཁོང་གིས་ཀྱང་ངོས་ལེན་གནང་འདུག
 སྐུལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་འཛིན་ཞིག་ནས་ངོས་ལེན་གནང་
 པ་དེས་སྐྱ་ལར་གཞུང་ནས་སྤྱི་དྲུག་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་
 བའི་མིན་ལ་ས་ལྷོས་པར་ནང་དོན་ངོས་ལེན་གནང་བར་
 རྒྱགས་ལ་གོ་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

༡༩) ༡༩༧༠ ལྷོ་བ་ ༣ ཆེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་དང་

ཀྱུ་ཚེགས་ཞེས་པའི་བགོ་སྒྲིབ་ཞིག་གི་ཡིང་ཚུ་སྐབས་
ཀྱུ་གར་གྱི་ཕྱི་སྤྱོད་སྒྲོན་ཆེན་ཟུར་པ་ཡིས་སྤྱི་ཅེས་པ།

(M. C. Chagla) མཆོག་དང་། རང་དབང་དང་དྲང་

བའི་ཀྱི་ཆེད་དུ་འཕལ་ཆོད་པ་སྐྱེ་ཞེས་ཆེ་སྤྱི་ཀྱིར་བ་
ལ་ནི། (J. B. Kripalani) བཅས་ནས་བོད་རང་དབང་

བཅན་གཙང་མ་ཡིན་པའི་ཁྲུང་ས་སྤྱིལ་གསུང་བཤད་དང་།

བོད་དོན་སྒྲོར་ཀྱུ་སྒྲོར་ཤུགས་ཆེ་བའང་འདུག་པ་དེས་

བོད་རང་བཅན་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད་པའི་གནད་དོན་

ཞིག་ཡིན་པ་ར་འཕྲོད་བྱུང་།

༩༩) བ་ན་ལྷ་མཆོད་ལྷ་བྱ་ཀྱི་མི་གསོལ་མཁན་མེག་

ས་ཤྱེལ་ (Maxwell) ནས་བརྩམས་བསྒྲིགས་བྱས་པ་ཀྱི་

གར་གྱིས་ཀྱི་ནག་ཤོག་དམག་འབྲུག་ (India's China

War) ཅེས་པའི་དེབ་ནང་། ༡༩༡༡ ནས་བཟུང་བོད་

འདི་བཞིན་དངོས་དོན་རང་དབང་ཀྱུ་ཁབ་ཅིག་ཆགས་

ཡོད་པར་སོང་། དུས་དེ་ནས་ཀྱི་མིའི་ཕྱོགས་ནས་བོད་

ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཐུབ་མེད་པའི་སྒྲོར་གསལ་ཡོད་པ་

ནི་རྩི་སྤྱོད་ ༡༩ བ་ཆེན་པོས་ ༡༩༡༩ ལོར་བོད་རང་.....
 བཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྟར་
 བསྐྱངས་པ་དང་དོན་མཚུངས་བ་རེད།

༡༧) ཅུ་སྤྱི་བདུན་རེད་གསར་ཤོག་དུས་ཚོད་གསར་
 བ། “New Times” ཞེས་པའི་ནང་ ༡༩༧༩ ཟླ་བ་ ༩
 ཚེས་ ༩༧ ནས་བཟུང་ཅུ་སྤྱི་དབུས་དཔག་ཤོག་ཚོགས་
 པའི་ལྷན་ཚོགས་ཐངས་ ༩༥ པའི་སྐབས་གལ་ཆེན་
 གནས་ཚུལ་ཁག་གོང་གསལ་གསར་དེབ་ནང་གསལ་.....
 བསྟགས་དང་ཆབས་ཅིག་ཅུ་སྤྱི་མེ་རིགས་ཡིར་མེད།
 སྤར་ནོབ་ཁྱེད་ལས་ཙམ་གྱིས་གནང་པའི་འགོ་བཟོད། བོད་
 ཀྱི་དོ་རིགས་ཞེས་འཁོད་པའི་ནང་། དུས་རབས་བཙོ་
 བརྒྱད་གོང་ཨེ་ཤེ་ཡའི་དབུས་སུ་བོད་དེ་རང་དབང་རང་...
 བཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་ཤོས་ཡིན་པ་འཁོད་འདུག་པ།
 དེ་ནི་ཅུ་སྤྱི་བོད་རང་བཅན་ཡིན་པར་དངོས་ཤུགས་ནས་
 ཁས་ལེན་གནང་གི་ཡོད་པའི་ནམ་པ་གསལ་པོ་བསྟན་གྱི་
 འདུག བོད་ནང་བོད་མིས་ཁྱིམ་ཁག་ལ་བྱས་རིགས་

ལ་བོད་པས་ཁྱིམ་པ་གཅིད་པས་ཀྱང་མིས་ཁྱིམ་པ་གཅིད་……
 བྱེད་བའི་ཐོབ་ཐང་དབང་ཚད་མེད་བ་དང་། ཀྱང་བོད་མི་
 རིགས་པན་ཚུན་འབྲུག་འཛིངས་ཁ་མཆུ་འདྲེས་མའི་རྟེན་
 ལའང་ཀྱང་བོད་དཔོན་རིགས་པན་མཆོག་གིས་སོ་སོའི་
 མི་རིགས་ལ་སོ་སོས་ཉེས་འདོམས་བྱེད་སྟོན་ཡོད།
 བོད་ཀྱང་མི་རི་ཆ་ཤས་ཡོན་ན་ཡུལ་གཅིག་ནང་ཁྱིམ་པ་ལྟར་
 གཉིས་དང་། ཁྱིམ་པ་གཅིད་བྱེད་སྟོན་མི་འདྲ་བ་ཡོང་
 རྒྱངས་མེད།

༦༥) སྤྱི་ལོ་བོད་སྐད་སྐད་སྐད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁབ་ཀྱི་དབྱུང་
 རྟོགས་དང་། དབང་མཛུངས་ལ་འཛིགས་དེ་རང་གི་
 རྒྱུ་ཁབ་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཀྱི་ས་མཚམས་རྒྱབ་བྱང་
 སྐད་ཉེ་ཆེ་ཁག་དུ་རིང་ཆད་མེ་པེ་ ༡༧༠༠ དང་།
 མཐོ་ཆད་མི་གྲི་ ༢༧ ཡོད་པའི་དམིགས་བསལ་རྫོང་བཅིག་……
 ལྷགས་རིས་སྒོར་བ་དུས་ད་ལྟའང་ཀྱང་ནག་ལྷགས་རི་ཞེས་
 ཡོངས་གྲགས་ཡོད་ལྷས་དེས་ཕྱིས་སུ་ཉེ་འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་
 ཁག་དུ་ཀྱང་བསྐྱེད་བཅན་འཛུལ་མ་བྱས་གོང་ཀྱང་ནག་གི་ས་

མཚམས་དང་དངོས་འབྱེལ་གནས་སྤངས་ནི་ཡིན་ཀྱང་མཚན་
 འདི་ནས་ཀྱང་ར་སྟོན་གསལ་པོ་ཐུབ། གང་གིས་ཞེ་ན་
 བོད་ཀྱི་ཁོངས་ཡིན་ན་བོད་དེ་བཞེན་ཕྱགས་རི་ནང་མར་...
 ཡོད་དགོས་པ་ལས། དེ་སྐབས་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་
 ཁག་ཏུ་སྤང་སྟོབ་ཀྱི་ཆ་ནས་བདག་སྟོན་མེད་པའི་ཀྱང་མཚན་
 གང་ཡིན་ནམ།

༧༧) སྟོན་བྱོན་ཚེས་ཀྱི་ལ་ནམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱུང་སྤྱོད་ཀྱི་
 ས་ཁྱོན་རེ་དང་ལ་ཆེན་ཁག་ཏུ་ལ་རྩིས་སྤྱང་བ་མང་པོ་...
 བཞག་འདུག་པ་དེ་དག་སྤྱོད་རིང་འཕོ་འཕུར་བཞི་ལེན་ས་
 བྱང་སྤུབས་རིམ་གྱིས་ཀྱི་བལ་ས་མཚམས་ཁག་ཏུ་གཞིས་
 ཆགས་ནས་ཕན་ཚུན་རིགས་འདྲིས་པ་བྱུང་འདུག སྤྱིས་
 སྤྱ་ལ་རྩིས་ལ་སྤྱད་ཆེར་ཆགས་ཀྱིས་ལབ་ཅེ་ (Lapche)
 ཞེས་ཡོངས་བྱགས་ཆགས་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ལ་ལ།
 རི་དང་། རྩི་ནི། སྤྱང་བ་ལ་ཟེར་བར་བཏྲན་ལ་སྤྱང་བར་
 ལ་རྩི་ཞེས་ཟེར། ཡང་དེ་འགས་ལ་བཅའ་ཁ་བྱེད་མཁན་
 ལ་ལ་བཅའ་ཞེས་འབོད་པར་ཡང་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

འཛིན་གསལ་བར་བྱུང།

༡༠༠) བོད་མའི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་དབུ་འཁྲིད་ཅུ་གོང་ས་
 དུ་ལའི་སྤྱི་མའི་མཚན་གནས་ཡོང་སྤངས་ནི་རིགས་དང་།
 དབུལ་ལུག་ འཁྲུངས་ས་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་
 བར་དམངས་གཙུག་ལི་ལུགས་དང་ཆ་མཐུན་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་
 དང་། དེ་མཚུངས་གཞུང་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་བྱ་སྤྱོད་གས་ནི་
 གཞུང་ཞབས་མེད་སྐྱེ་ཁག་གཉིས་དཔལ། མེད་མོ་བའི་
 དགས་ནི་དམངས་གཙུག་ལི་ལུག་སྤྱི་བུ་མཐུན་འགྱོད་
 གི་ཡོད་ཅང་། སྐྱེ་བོ་ནམས་སྐྱེར་བདར་བརྒྱད་འཛིན་གྱི་
 ཐོག་ནས་ཡིན་པར་བརྟེན། དམངས་གཙུག་དང་ས་བདག་
 གྲུལ་རིམ་འབྲེས་མ་ལྟ་བུར་ཆགས་སྤྱད་པས་སྐྱེ་བོད་གཉིས་
 གཞུང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཆ་ནས་ཀྱང་འབྲེས་མེད་པ་དད་ཡིན།

༡༠༧) རྒྱ་མིས་རྒྱ་སའི་ཅེ་པོ་དང་གི་ལྷེ་བས་རིས་ནང་
 ལ་གོང་ས་ལུ་བ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱ་ནག་གོང་གཉིས་བཞུགས་
 བྲི་མཐོ་དམར་ཡོད་པ་འིས་ཡོད་པ་བཞིན་བེད་སྤྱོད་ཀྱིས་
 བེད་རྒྱ་མིའི་འོག་དུ་ཡོན་པ་བཤད་ཡོད་པ་ནི་ཆུང་.....

སྤྱིལ་རྒྱ་ལུ་ཆས་ནི་བོད་སྤྱི་རབས་བའི་ཆས་གོས་འབྲུལ་
 མེད་ཡིན་པ་དང་། ཆས་གོས་འབྲུལ་ཤས་སོག་བོའི་
 ཆས་གོས་ལས་རྒྱ་མིའི་ཆས་གོས་གདན་ནས་མིན། རེ་
 མིན་གོ་མིང་ཡང་སོག་བོའི་གོ་མིང་ལ་དབེ་གྲངས་དེ་
 བདགས་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་མིའི་གོ་མིང་གདན་ནས་མིན།
 དཔེར་ན། དུའི་སི་དུ་ཞེས་པ་གོ་མིང་སོག་སྐད་དུ།
 དུའི་ཞེས་པ་ཆེན་བོ་དང་། སའི་དུ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛོན་
 པ་ལྟ། ཡོངས་སུ་འཛོན་པ་ཆེན་བོའི་དོན་ཡིན། རེ་
 མཚུངས་ཇི་སྐད་དང་དུ་གྲུ་མ་སོགས་ཀྱང་སོག་སྐད་རེད།
 ༡༠༦) སྤྱིར་གཞུང་ཞིག་ནས་ཁྱབ་ཁྲིམས་ཁག་ལ་བཀའ་
 རྒྱུའམ། ཡང་ན་བཀོད་ཁྱབ་གཏོང་བའི་སྐབས་ལས་
 དོན་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་བའི་ལས་ཁུངས་ཤིག་ནས་བཀའ་
 བཀོད་གནང་བ་ལས། ཇི་དྲག་དམིགས་བསལ་ཅན་
 རིགས་སུ་དེ་མིན་ལུལ་གྱི་རྒྱལ་བོའས་ཡང་ན་སྤྱིར་
 འཛོན། སྤྱིར་གློན་བཅས་ནས་འཆར་ཅན་བཀའ་ཁྱབ་
 གནང་སྤྱིལ་མེད། འོན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་གྲུ་དབོན་རིམ་བྱོན་

༡༠༦) བྱེགས་མཚུངས་སྒྲ་ཡིག་དང་། ཆས་གོས།
རིགས་རྩམ། གོམས་གཤིས། ལག་ཤིས། མི་ཚེ་
སྐྱེལ་སྤངས། ས་བབས་ཆུ་སྤངས་གང་ཅི་ནས་བྱ་མི་
དང་ཤིན་ཏུ་ཐ་དང་ཡིན་པ་སྤྱི་ནང་མི་རཱི་བོད་དོན་ལ་དོ་
སྤྲོད་ཡོད་པ་གཞུང་གནས་ཚང་མས་ཤིས་གསལ་རེད།

११०) བཞུགས་ཡང་སྐྱབས་འཛིན་ནས་(ཁི་སི་)དང་།
 དབྱ་བྲལ་བསྐྱུ་སྐྱབས་སོགས་དང་བཅན་གྱིས་ཁབ་བཞུགས་
 དང་འདྲ་མཚུངས་ཀྱི་ཁེ་དབང་བཞུགས་ཅི་ཡོད་གྱིས་.....
 ཁབ་དང་ནས་ཅ་ཅན་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་སྐྱུང་དང་སྐྱོད་.....
 བཞུགས་བ་ལས་ཀྱི་ནག་བཞུགས་ལ་ཁྱི་གཏུགས་གང་ཡང་.....
 མི་དགོས།

༡༡༡) བོད་འདི་སྤྱིར་འཛམ་གླིང་རྒྱས་པ་ཤད་དང་།
 རྫོས་སྤྱི་མི་རིགས། བོམས་གཤིས་སོགས་གང་ཅི་
 ཅ་ནས་རྒྱ་ནག་དང་ཡོངས་སུ་ཐད་དེད། རྒྱལ་རབས་
 ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་དུ་རང་དབང་གཙང་མའི་རྒྱལ་
 ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་ལས་རྒྱ་ནག་གི་ཅ་ཤས་ཤིག་གཏན་...

དབུས་ཀྱི་ལ་གཞིས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་རེ། བོད་དང་ཀྱ
ནག་གཞིས་དབུས་ཀྱི་ལ་གཞིས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཡོན་པར་བརྟེན།
ཐོབ་ཐང་ལྔ་མཉམ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤེད་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

གང་ལྟར་སྐབས་འགར་ང་ཚོ་འི་གཞུང་ནས་བྱ་
 བྱ་གཞུང་དང་གོ་བསྐྱེད་བྱི་མྱིང་བྱས་བསྐྱངས་བའང་ལན་
 འགའ་བྱང་ཡོད་འདུག་པ་དེའི་སྐྱེ་མཚན་བཞི་ཙམ་མངོན་
 བྱི་འདུག། འདང་བོ། ང་ཚོ་འི་གཞུང་ནས་མཇེད་
 འབྲེལ་བྱ་འོས་ཀྱིས་མཚོས་བྱུ་ཁབ་ཆེ་ཤོས་བྱ་ནག་ལ་
 ཆ་བཞག་གིས་ལྷུན་ལམ་དང་འབྲེལ་པན་ཚུན་འདྲ་མཉམ་
 གཉིས་པན་བྱི་མྱིང་བྱས་བསྐྱངས་དགོས་བྱི་ཡོད་པ་དེ།
 གཉིས་པ། བྱི་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ཐོག་ལྷ་རྩེས་གཞོན་
 རྩོན་སྐྱོན་ཆོགས་ལ་བོད་གཞུང་ནས་ངོ་སྤྱང་བཟོད་རྩོམ་མ་
 བྱས་ན་ང་ཚོ་འི་སྐྱེ་མཚན་གསུམ་ཆ་གཉིས་ཙམ་བྱ་ནག་
 དང་ས་འབྲེལ་ལ་བརྟན་ཁོང་ཚོ་འི་ཕྱོད་ནས་བཅན་བྱགས་
 ཆེ་ཆུ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ། གསུམ་པ། ང་ཚོ་འི་

ལྷ་དཔོན་ཆེ་ཁག་ལ་ཁོང་ཚོས་གུས་བཀུར་དང་། མཐུན་
 འགྱུར་རོགས་རམ་མང་བོ་བྱེད་ཡོད་ཅིང་། དགོན་མེ་
 ཁག་ལ་འདྲ་དད་གུས་ཚད་མེད་ཐོག་བསྟེན་བཀུར་གཟེངས་
 བསྟོད་ཡང་ཡང་གནང་གི་ཡོད་པར་སོང་ང་ཚོ་འི་ཚོས་ཀྱི་
 སྦྱིན་བདག་ལྟ་བུར་ཆ་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བཞི་
 པ། ང་ཚོས་ཚོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ལ་
 བན་ལྷབས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་སྟབས་བོད་ཀྱི་གར་ན་ས་ཁག་
 དང་། ལྷ་ས་བཅས་པར་ཁོང་ཚོས་སྐབས་ཡུལ་ལྟ་བུར་
 བརྒྱངས། བེ་ཅིང་རང་དུ་འདྲ་བྱ་ནག་དམར་བོར་ས་བསྐྱར་
 བོང་ལོ་མཚོད་དང་དུས་མཚོད་མང་བོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ས་
 ཟད། བོད་ཀྱི་སྤྲ་ཆེན་མང་བོ་རྒྱ་ནག་གོང་ས་འིས་ཅན་
 གྱི་དབུ་འི་སྤྲ་མཚོད་དུ་གདན་ཉུག་ནང་བ་སོར་བྱ་བོད་མཚོད་
 ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་རང་ལ་བོད་མིས་ཆ་འཛིག་བྱེད་པ་
 ལས། བོད་རྒྱ་མིའི་ཁོངས་གཏོགས་སམ། ཆ་ཤས་
 ཅམ་ལ་འདྲ་ངོས་འཛིན་ཆ་འཛིག་ནམ་ཡང་བྱིད་མེད་པ་...
 རེད་དོ། །